

Съдържание

Новини	2
Иновативност на националната икономика — проф. Росица Чобанова	3
Вестник „Известия на Габровската народна библиотека „Априлов — Палаузов” — проф. Мария Младенова	4
Енциклопедия „Първа българска република (1946-1991)” — доц. Милен Куманов	9
Ценно справочно издание — Жак Ескенази	15
Универсално хуманитарно познание без езикови граници — Полина Симова ...	17
Изложби в Централната сграда на Българската академия на науките — Лидия Чолпанова	19
Предстоящи годишнини на членове на Българската академия на науките (1869-2012) — Стефка Хрусанова	21
Нови постъпления във фонда на Централната библиотека на БАН — Евгения Станчева	30

Редакционна колегия: ас. Даниела Атанасова /отг. ред./, Лидия Чолпанова, Стефка Хрусанова, Евгения Станчева, доц. д-р Никола Казански
Компютърна обработка на изображения и текст: Мария Ефремова (webmaster@cl.bas.bg)

Адрес за кореспонденция
гр. София 1040
ул. “15-ти ноември” №1
тел: 979 53 79, 979 52 54
<http://www.cl.bas.bg>
E-mail: refer3@cl.bas.bg, refer2@cl.bas.bg, refer1@cl.bas.bg

На 12 декември 2011 г. Председателят на Българската академия на науките акад. Никола Съботинов връчи на избрания за президент на Република България Росен Плевнелиев “Програма за стабилизацията и развитието на БАН през периода 2012—2014 година”. Решението за изготвянето на този документ беше взето на извънредното заседание на Съвета на настоятелите на 15 ноември, на което присъства г-н Плевнелиев. Пет са основните приоритети, които БАН залага в тригодишната си програма, а именно:

I. Максимално запазване на качеството и обхвата на дейностите в изпълнение на политиките и програмите на БАН.

II. Активно участие на БАН в оперативните програми на ЕС и в проекти, финансирани от национални и международни програми.

III. Запазване на кадровия потенциал на БАН.

IV. Изпълнение на ангажиментите по междуправителствените спогодби, както и възобновяване на прекратени ангажименти и сътрудничества.

V. Запазване на извоюваните позиции на БАН в European Research Area (ERA)

Основните приоритети на Българската академия на науките ще бъдат осъществени на базата на три основни политики и програми към тях.

Политика 1: “Науката — основна двигателна сила за развитие на националната икономика и общество, базирани на знания”.

За реализирането ѝ са разработени 6 основни програми. Сред тях са: “Конкурентно-способност на българската икономика и научния иновационен капацитет”; “Човешки и научен потенциал за икономика и общество, базирани на знания”; “Информационно, експертно и оперативно обслужване на българската държава и общество”; “Качествено и конкурентно-способно обучение”.

Политика 2: “Научен потенциал и изследователска инфраструктура — част от Европейското изследователско пространство”.

Към нея също са приложени 6 основни програми — “Технологично развитие и иновации”; “Изучаване на климата, Земята и Космоса”; “Развитие на информационното общество”; “Енергийни източници и енергийна ефективност” и др.

Политика 3: “Национална идентичност и културно разнообразие в Европа и света”.

За осъществяването ѝ ще се работи по 3 основни програми: “Езикът, литературата, изкуството, архитектурата, етнокултурните традиции и фолклорът — принос на България към културното разнообразие на Европа и света в исторически и съвременен план”, “История на българските земи, България, българите” и “Ценностната система на българското общество”.

В “Програмата за стабилизацията и развитието на БАН през периода 2012—2014 година” са предвидени и 10 допълнителни проекта с приоритетно значение за обслужване на държавата.

Част от тях са: “Модернизация на националната хидрометеорологична служба на Република България”; “Локални изменения на климата и последствията от тях”; “Стабилизация за развитието на населението на България”; “Електронно правителство”; “Управление на сеизмичния риск за сгради” и др.

На 13 декември 2011 г. беше открита изложбата „ВАЛЕНТИН АРСЕНИЕВ — ПОЕТ И ПРЕВОДАЧ”. Сред експонатите са преводи на класици на българската литература — Иван Вазов, Йордан Йовков, Елин Пелин, писатели като Цани Ганчев, П. Ю. Тодоров, Антон Страшимиров, Александър Жендов, Орлин Василев, писатели от втората половина на XX век — Павел Вежинов, Николай Хайтов, Богомил Райнов, Андрей Гуляшки, Серафим Северняк. Експонирани са антология на български поети, стихосбирки на Христо Ботев, Христо Смирненски, Никола Фурнаджиев, Пеню Пенев, Андрей Германов, Веселин Андреев,

отделни стихотворения на поетите Димчо Дебелянов, Гео Милев, Никола Вапцаров, Елисавета Багряна, Дора Габе, Веселин Ханчев, Иван Пейчев, Дамян Дамянов, Божидар Божилов, както и стихотворения на Валери Петров, Лиляна Стефанова, Станка Пенчева, Евтим Евтимов и др. Също така са представени учебници и помагала, чийто съавтор е Валентин Арсениев. Те са написани през периода 1938-1947 година, като общият тираж на всички издания надхвърля един милион екземпляра. Отделно място заемат преводите на детска литература (Елин Пелин, Емилиян Станев, Дора Габе, Ангел Каралийчев и др.), на издания за творчеството на български художници (сред авторите са Цанко Лавренов, Мара Цончева, както и професор Аксиния Джурова и др.). Инициативата се организира от сдружение „Съдби и отечества” и инициативна група и ще продължи до 15.01.2012 г.

На 19 декември 2011 г. чл.-кор. Аксиния Джурова подари два свои изключително ценни труда на Председателя на БАН акад. Никола Съботинов. Това са „Сиянието на Византия. Украсени гръцки ръкописи от Балканите (VI-XVIII в.)” и „Manuscripts grec enlumines des Archives nationales de Tirana (VI-XIV secles). Etudes choisies. Vol. 1-2”. Богато украсените издания бяха предадени на Централната библиотека на БАН, за да попълнят нейния уникален фонд.

ИНОВАТИВНОСТ НА НАЦИОНАЛНАТА ИКОНОМИКА

Росица Чобанова

Изследователският въпрос е как да се повиши иновативността на една национална икономика в условията на съвременната глобализация на иновационния процес.

Обект на изследване е националната икономика и в частност процесите, дейностите и резултатите от създаването, усвояването и използването на ново знание, както и теоретико-методологичните и приложните аспекти на тяхното изучаване от икономическата

наука. Изследвани са институционалните сектори на икономиката, които финансират и които осъществяват научно-изследователска и развойна дейност.

Основните резултати от изследването са: развитие на концепция за обществено въздействие върху обновяването на националната икономика; предложени инструменти за практическо приложение на концепцията; усъвършенствани и апробирани методически инструменти за наблюдение и анализ на обновяването на макроикономическо и фирмено равнище; определени равнища и фактори за повишаване на иновативността на националната икономика; изведени приоритети за обществено въздействие за повишаване на иновативността на българската икономика.

ВЕСТНИК „ИЗВЕСТИЯ НА ГАБРОВСКАТА НАРОДНА БИБЛИОТЕКА „АПРИЛОВ – ПАЛАУЗОВ”

(По случай 150 години от създаването на библиотеката)

Мария Младенова

След 1924 г., когато се създават окръжните и околийските читалищни съюзи, се решава всеки от тях да има свой печатен орган, който да отразява случващото се в читалищното и библиотечното дело в съответния регион. Тези органи излизат с различна продължителност, някои от тях — главно в градовете с по-богата култура и традиции, в които има и по-образовани общности, надхвърлят специфичната тематика на читалищата и библиотеките и печатат материали както от областта на литературното и просветното дело, така и от сферата на здравеопазването и стопанския просперитет на града и отразяват по-важни моменти от историята и развитието на местната култура и книжовност.

Сред читалищните издания, печатани у нас до края на 1944 г., с особена популярност се ползва в. „Известия на Габровската народна библиотека „Априлов — Палаузов” (1924—1944), който е местен седмичник, отразяващ дейността на библиотеката и културния живот в Габрово — смятан за българския Манчестър.

Редактира се от местната интелигенция — библиотечни и читалищни дейци, а със свои материали редовно се включват известни учители, лекари, юристи и общественици. След 1925 г. е неофициален орган на Околийския читалищен съюз и е първият читалищен вестник в България. Редактира се от Стефан Станчев, Ст. Бонев и Колю Станчев — дългогодишен председател на библиотеката (създадена на 26.10.1861 г. като „Габровско народно читалище”, което през 1893 г. се преименува в „Габровска народна библиотека „Априлов — Палаузов”). Известията се уреждат от редакционен комитет, а тиражът им е 1 000 броя. Изпращат се безплатно на 300-та членове на читалището и на много габровски граждани. Сред сътрудниците му са П. Стоев, Петко Даскалов, Илия Кожухаров — кмет на града, Еким Ст. Андрейчин, П. Димитров и П. Тодоров — директори на Априловската гимназия, учители в същата като В. Стоянова, П. Чаръкчиев и П. Константинов, Иван П. Андреев, Илия Харизанов — директор на земеделското училище в града, Александър П. Мартинов — учител по литература в Техническото училище „Д-р Василиади”, д-р П. Цончев — писател и общественик, Христо Н. Априлов, Петър А. Бумов и други местни, книжовни и читалищни дейци. На вестника сътрудничат и известни личности от столицата като Михаил Арнаудов, Павел Орешков, Маргарита Димчевска, Стилиян Чилингиров, Ячо Хлебаров, Станимир Станимиров и др.

В уводната статия „Нашата задача” (№ 1, 16 авг. 1924) е формулирана основната задача — да информира гражданството за живота на библиотеката. По-късно в „Цели и задачи на Известията (№ 1—2, 14 апр. 1928), писана по повод 5 години от издаването им, Стефан Станчев разширява тематиката на вестника — „да следи отблизо развоя на читалищното дело в града, околията, окръга и България” и да ратува за широкото разпространение на просветните и културните цели на библиотеката.

Постепенно „Известия на Габровската народна библиотека” разширяват задачите си и започват да отразяват широк кръг прояви и събития в града и дава богата информация за икономическото, стопанското и индустриалното възможване на Габрово. Приоритетни обаче остават проблемите на библиотеката и животът на читалищата, на детските библиотеки, на книгата и четенето, на образователното дело и утвърдените в тях традиции, които превръщат Габрово във важен просветен и културен център на България.

Ежегодно се публикуват годишните отчети на настоятелството на Библиотеката, наситени с автентични статистически данни за дейността ѝ, отразяващи развитието на фонда ѝ, броя на закупените и дарените книги, раздадените за домашно четене и ползваните в читалнята, разпределението им по списъци с имената на действителните, спомагателните и почетните ѝ членове. Интерес представлява поредицата от статии на К. С. (най-вероятно Колю Станчев — дългогодишен председател на библиотеката и един от редакторите на Известията) „Страници

из миналото на библиотека „Априлов — Палаузов”, публикувани през 1924 г. Многобройни са и материалите, свързани с историята на първото в града Габровско народно читалище, което още през 1871 г. става „място за почивка и поука” в Габрово и „едничкият важен културен център” тук.

Още през първата годишнина настоятелството отправя далновиден апел към гражданството (№ 14, 15 ноем. 1924) да помогне в събирането на всички паметници, документи и данни, които могат да послужат като материал, от който „бъдният историк да напише история на библиотеката от основаването ѝ до днес”. Част от тях са публикувани в Известията, а други са включени в изданията „Сборник на Габровската народна библиотека” (1925). Той съдържа статии и спомени с богат фактологичен материал, в който са проследени връзките ѝ с Цариградското читалище и с П. Р. Славейков преди Освобождението, нейната история и ролята ѝ на обединителен център в живота на града. На страниците на Известията се отделя значително място на ролята на читалищата не само в миналото, но и в съвременни условия, като се отразява и съдържанието на рефератите, изнесени на конгреси на ВЧС. Затова Стефан Станчев информира читателите и за реферата на проф. Иван Д. Шишманов „Наложителни реформи в читалищното дело” (С., 1924), в който неуморимият застъпник на идеята за създаване на читалища във всички градове и села на България защитава тезата, че чрез своята многостранна дейност — библиотечна, театрална, музикална, изложбена, те са определящ фактор не само за издигане на културата на народа, но и за цялостния напредък на страната ни. В тази публикация Станчев обръща внимание и на водещата роля на библиотекаря в читалищните и просветните дела, поради което поставя и високи изисквания към него: „да има съзнание за своя дълг и отговорност, да бъде солидно подготвен, за да може да дава съвети на читателя; на хората от всички обществени класи и съсловия” (№ 27, 14 февр. 1925).

Любопитни статистически данни за активната дейност на библиотеката се съдържат още в първия печатан „Годишен отчет на настоятелството” за времето от 1 март 1924 до 31 март 1925 г. (№ 36, 18 апр. 1925). Според публикуваните данни на 1 март 1924 г. фондът ѝ е бил 6 400 т., от които за домашно четене са заети 3 460 т., а читателите на библиотеката са 992. В читалнята са направени 8 227 посещения, от които 6 402 от мъже и 1 825 от жени. През същата година настоятелството е уредило изнасянето на 29 научни беседи и е абонирано библиотеката за 54 списания и 37 вестника. Издадени са и два юбилейни броя, посветени на годишния празник на библиотеката Димитровден (№ 32, 1928) и на 75-годишнината от основаването на читалището (№ 45, 1936), превърнало се в опора на духовността.

Известията отделят специално внимание и на дарителите на библиотеката, подкрепяли усилията ѝ за утвърждаване като духовно средище. С подходящи статии те отбелязват годишнини от тяхното раждане или смърт, припомнят достойните им дела. Такива са „Тотю Антипов” (№ 25, 31 ян. 1925), „Зах. Иванов” (№ 20, 26 септ. 1925) — заслужил учител в Казанлъшкото педагогическо и в Габровското девическо училище, но и читалищен деец, ратувал за успеха на читалище „Искра”, и председател на Габровската библиотека „Априлов — Палаузов”, „Миню Ив. Попов” (№ 32, 21 март 1925) — един от най-щедрите дарители на библиотеката, „Христо Влаев Марокинджиев” (№ 37, 25 апр. 1925), „Теодорица Ив. Х. Беров” (№ 4, 6 юни 1925) — съпруга на известния индустриалец Иван х. Беров — един от първите сподвижници на идеята за построяване на сграда на библиотеката и дългогодишен председател на настоятелството ѝ, и др. По-късно се създава рубриката „Библиотечни благодетели”, посветена на делата на дарителите и на усилията им за добруването на библиотеката, сред които е „Цоню Екимов” (№ 57, 1 март 1930), „Недка Хр. Марокинджиева” (№ 50, 14 февр. 1931), „Иван х. Беров” (№ 10, 10 март 1934) — индустриалецът, създал през 1892 г. първата царска придворна фабрика за вълнени платове в България, който е един от най-щедрите дарители на библиотеката, неин дългогодишен председател и един от първите ѝ почетни членове. Във всеки брой с благодарност се публикуват и имената на хората, дарили книги за фонда на библиотеката.

Редакцията проявява интерес както към историята на библиотеките в древността, така и към съвременното състояние на водещи чуждестранни библиотеки. Статията „Библиотечното дело в древността” (№ 2, 23 авг. 1924) дава знания за някои от най-известните древни библиотеки като тези на Ашурбанипал в Ниневия, за прочутата Александрийска библиотека

в Древен Египет и за ролята на ерудирани нейни библиотекарци за развитието ѝ, както и за някои библиотеки в Древен Рим.

С „Библиотечното дело днес“ (№ 3, 30 авг. 1924) Л. Даскалов изгражда представа за съвременното състояние и възможностите на националните библиотеки във Франция, Германия, Англия, Австрия, Италия и Русия, чиито опит е полезен и за България.

Детските библиотеки, детското четене и детската книга са постоянно в центъра на вниманието на Известията. Заслуга на редакцията е, че публикува едни от първите статии в България, посветени специално на детските библиотеки, и системно убеждава в необходимостта от създаването им и у нас. Опитът и постиженията им в западните страни са представени от Маргарита Димчевска, която в два броя публикува статията „Детските библиотеки в чужбина“ (№ 1 и № 3, 1930). Като уточнява, че първата детска библиотека в света е създадена през 1797 г. в Бирмингам от Mechanics Institute, но САЩ популяризират този опит по-широко, тя проследява обзорно появата им в страни като Белгия, Швеция, Норвегия, Франция, Холандия и Германия, в която през 1914 г. съществуват 75 детски библиотеки и читални, които се отличават от детските библиотеки в другите страни по това, че поставят силни акценти върху образователната си функция, а детското четене е насочено към моралното и духовното извисяване на подрастващите читатели. Димчевска отделя специално внимание и на качествата и изискванията към библиотекаря, като подчертава, че в детските библиотеки никога не се назначават мъже за библиотекарци. Задължително е библиотекарят да е винаги жена с висока култура и образование и да е приятна и вежлива личност, която ръководи библиотеката не само като не отнема на децата чувството за пълна свобода, но и като развива у тях самоувереността им. Авторката, която познава добре много чуждестранни библиотеки, се спира на системата на тяхната уредба, на условията за подбор на книгите, на самостоятелната работа на децата с каталозите и справочните издания, на необходимостта да се създават навици за цял живот за четене и уважение към книгата. Тя разглежда и специфичните изисквания, на които трябва да отговарят детските книги, като не пропуска да отбележи необходимостта от по-тесни контакти на детската библиотека с училището и взаимната полза от тях.

Статията „Детските библиотеки“ (№ 24, 17 септ. 1927) съдържа полезни впечатления от работата им в САЩ и изяснява начина на систематизация на литературата в тях. Лансира се идеята и у нас да се създадат детски библиотеки и читални, в които децата ще намерят „здрава храна за своето хармонично умствено развитие“.

Значителен интерес представлява и статията „Детските библиотеки в Америка“ (№ 25, 24 септ. 1927), в която условията за достъп на децата до обществените библиотеки са много демократични. За разлика от Англия, където посетителите в Британския музей трябва да са навършили 21 г., в САЩ децата се допускат свободно дори в Библиотеката на Конгреса. Като уточнява, че в САЩ първата зала за детско четене е открита през 1890 г. при Бруклинската обществена библиотека, авторът информира подробно за целите, задачите и изискванията към сградата, към фонда и вътрешната уредба на детските библиотеки. Изяснени са и въпросите, свързани с работното им време, с режима на ползване на книгите, както и богатството от форми за възпитаване у децата на навици за грижливо отношение към тях. Подчертано е и разбирането на американските библиотекарци за ролята на тези библиотеки за формирането у децата на здрави социални и граждански позиции, поради което през 1900 г. от 125 обществени библиотеки в 31 са създадени специализирани детски отдели и читални и е планирано изграждането на голям брой самостоятелни детски библиотеки.

Очевидно е, че тези статии са били полезни при вземането на решение за създаване на читалня за децата от началните класове и към библиотека „Априлов — Палаузов“, открита на 29 ноември 1933 г. Тя е последвана от откриването на детска библиотека и читалня при Палаузовото училище. Осветена на 17 август 1940 г., тя е снабдена с книги и мебели за 45 000 лв, дарени от семейството на починалия Колю Мароков. В негова памет то се задължава ежегодно да я снабдява с „всички новоизлезли книги от детската ни литература“ (№ 35, 21 авг. 1940). На 23 ноември 1941 г. се открива детска читалня и в училище „Неофит Бозвели“ с дадените 100 хил. лв. от търговеца Лазар Попминков, постоянен дарител на училището от 1935 г.

В Известията се застъпват различни гледни точки за ползата, качествата и четенето на

родната книга. В „Българската книга“ (№ 18, 3 май 1941) учителят Петър Бумов показва ролята ѝ като пазителка на духа и вековния опит на народа. В „За родната книга“ (№ 20, 18 май 1941) Ив. П. Андреев изнася тревожни данни от собствено социологическо проучване сред 55 деца от града за четенето на български книги, в което установява, че „родната книга не се тачи. Тя не е нито в дома, нито в ръцете на българина“. Книгата в селата е „голяма рядкост, а нейде и чудатост“.

В Известията редовно се публикуват статии, свързани с проблемите на читалищата, в които се изясняват техните съвременни цели, задачи и форми на работа. Поместват се и материали, отразяващи тематиката и лекторите на народните четения и университети, и се изяснява ползата от тях. С такава насоченост е отпечатаният реферат на Михаил Арнаудов „Народните четения в Дания“ (№ 3, 19 апр. 1930), с който се популяризира интересен чуждестранен опит.

В статията „Читалищни дейци“ (№ 7, 15 февр. 1936) Чудомир споделя, че те са „особен род, наказани от съдбата същества“ и с нерадостна участ заради служенето на един идеал. В три последователни броя в „Читалище, театър и кино“ Ячо Хлебаров анализира общите им цели (№ 35, № 36, № 37, 1936), насочени към нравственото издигане на народа ни като важна част от изграждането на националното ни самосъзнание.

В рубриката „Читалищни“ се помества информация за конференциите на Окръжния читалищен съюз, който през 1928 г. обединява 38 читалища и техните решения, както и сведения за новоосновените читалища, за тяхното състояние и прояви.

В рубриките „Книжовна хроника“ и „Книжнина“ системно се публикуват вести за нови книги на български и някои чужди писатели, дава се информация за изданията на Т. Ф. Чипев, за библиотека „Най-хубавите книги“, издавани от Александър Паскалев. Отразява се и съдържанието на някои списания и вестници, получени в редакцията, като сп. „Родолюбие“, в. „Светлоструй“ на Димитър Добрев, сп. „Архив за поселищни проучвания“, сп. „Икономия и домакинство“, в. „Весела дружинка“, в. „Детски свят“, в. „Литературен свят“, в. „Народно здраве“ и др., печатат се отзиви и рецензии за книги и нови списания. В № 28 (21 февр. 1924) се дава информация за библиотека „La Bulgarie d'aujourd'hui“, издавана на френски език от вестник „La Bulgarie“ (София), който си поставя задачата да отпечата поредица книги за духовния, стопанския и икономическия живот на България. Сред авторите са Атанас Иширков, Андрей Протич, Асен Златаров, Стефан Баламезов, Иван Странски, Велико Йорданов, Васил Златарски и др. С подпис St. излиза отзив за юбилейния сборник на библиотека „Априлов — Палаузов“, издаден по случай 64 години от основаването ѝ, който е принос към нейната история (№ 27, 7 ноем. 1925). Положителна оценка за книгата на Роман Пухлев „Стопанска България“ е отпечатана в № 52—53 (3 март 1928). В отзива за № 1 на сп. „Българска книга“ (№ 2, 12 апр. 1930), който съдържа не само покана за абонамент, но и висока оценка за съдържанието му, се казва: „Нека всяко читалище, всяко просветно дружество, всяка библиотека да се запише за сп. „Българска книга“, за да даде възможност на групиралите се край него интелигентни сили да приложат своите знания, ум и умение в подкрепа на читалищата ни за обща просвета и култура на българското племе.“

Рецензията на Стилиан Чилингиров „Корана на български“ (№ 41, 18 дек. 1930) е по повод първото му издание в България, осъществено от немца М. Хопе в превод от английски език на Ст. Томов и Ст. Кулев.

В отзива за библиографията на Маргарита Димчевска „Българска кооперативна книжнина“ (№ 30, 24 окт. 1931) се отбелязва, че тя е „една необходимост за всяка селска и градска библиотека и едно добро ръководство за всеки кооператор“.

Съзидателният жизнен път на реформатора на българското образование, на когото Михаил Арнаудов посвещава изследването си „Васил Априлов. Живот, дейност и съвременници“ (1935), получава заслужена оценка в рецензията на П. Цончев (№ 25, 22 юни 1935).

В „Новогодишното производство на книги за деца“ (№ 16, 17 апр. 1937) Неделчо Бенев отправя критични бележки към тези на Йордан Стубел „Лудориите на Писана“ и „Бабина градина“, на Асен Разцветников — „Хороводец татарин“, на Светослав Минков — „Маскираната лисица“, и на Трайко Симеонов — „Кой кого уплаши“, поставяйки по-високи изисквания не

само към съдържанието на детските книги, но и към цялостното им полиграфическо оформление, което би ги направило по-привлекателни и по-желани за децата.

Ив. П. Андреев утвърждава в рецензията си известната книга на Дейл Карнеги „Как да печелим приятели и да влияем на хората” (№ 46, 12 ноем. 1938), предлагаща полезни съвети за успешни комуникации.

Обобщаващият труд на учителя по литература в училище „Д-р Василиади” Александър П. Мартинов — „Габрово през Възраждането” (1940), според рецензента Петър А. Бумов трябва да бъде за всеки габровец това, което „представлява Библията в картини за неграмотния християн”.

В Известията намират място и значителен брой статии, посветени на юбилеи на културни събития и на годишнини от раждането и смъртта на български и чуждестранни писатели. Сред тях са: статията за класика на индийската литература Рабиндранат Тагор — носител на Нобелова награда за мир за 1913 г. (№ 18, 12 септ. 1925), „Стоян Михайловски” от Петко Даскалов — по случай смъртта на писателя (№ 19, 3 авг. 1927), „Петко Р. Славейков” (№ 25, 24 септ. 1927) — по случай стогодишнината от рождението му, „Райчо М. Каролев” от Илия Кожухаров — по случай смъртта на първия директор на Априловската гимназия и почетен гражданин на Габрово (№ 54, 17 март 1928), „Проф. Ив. Д. Шишманов” от Петко Даскалов — по повод неочакваната му смърт в Осло (№ 14, 30 юни 1928), „Една бележита годишнина” — по повод 100 години от издаването през 1829 г. на книгата на Ю. Венелин „Древние и нынешние болгаре...” (№ 52, 23 февр. 1923), „Иван Вазов” от Петко Даскалов — по повод 10 години от смъртта му (№ 26, 26 септ. 1931), „Юбилеят на Антон Страшимиров в Габрово” от Стефан Станчев (№ 31, 31 окт. 1931) — във връзка с 60-годишнината му, „Йохан Волфганг Гьоте”, отразяваща стогодишнината от смъртта му (№ 1, 2 апр. 1932), „Юбилеят на Ст. Чилингиров” от Ст. Бонев (№ 13, 1 апр. 1933), организиран от библиотеката на 3 април 1933 г. по случай 35-годишната му творческа и читалищна дейност, „Гробът на Св. Кирила в Рим” от Богдана Стайкова (№ 21, 26 май 1934), „Джек Лондон” от Св. Камбуров (№ 22, 2 юни 1934), „Юбилеят на г-н Тодор Влайков” от Колю Станчев (№ 15, 13 апр. 1935) — по случай 50-годишната му книжовна и обществена дейност, „Сто години от рождението на Зола” от Ст. Нанев (№ 9, 2 март 1940), „Петстотин години от изнамерването на книгопечатането” от К. Станчев (№ 35, 21 авг. 1940), посветена на Йохан Гутенберг и ролята му за демократизирането на достъпа до книгата в света. Отбелязана е и „Петдесетгодишнината на Софийския университет” (№ 3, 17 ян. 1939), на който Габрово дава много от първите му преподаватели и професори с европейска известност като Станимир Станимиров, Георги Бончев, Атанас Иширков, Стефан Ватев, Стефан Бончев, Андрей Сахатчиев, Гунчо Гунчев и др. Отражена е и стогодишнината от смъртта на митрополит Климент Търновски (Васил Друмев) (№ 17, 26 апр. 1941) — един от основателите на читалище „Св. Архангел Михаил” в родния си град Шумен, на Българското книжовно дружество (Браила, 1869) и редактор на „Периодическо списание на Българското книжовно дружество” (Браила, 1870—1876).

Припомнена е и стогодишнината на сп. „Любословие” (Смирна, 1844—1846) — първата проява на периодичен печат у нас (№ 11, 14 март 1942). М. Христов посвещава статия на йеросхимонах Спиридон, който е вторият български историк след Паисий Хилендарски, написал през 1792 г. в манастира „Нямцу” (Молдовлахия) „История во кратце о болгарском народе словенском”, намерена през 1868 г. от А. Т. Хилфердинг в Македония — недалеч от Брегалница.

Широк кръг публикации са тематично обединени от проблемите на образователните и педагогическите процеси и тенденциите им в града, на които особен тласък дават априловските възпитаници Сава Сирманов, Тодор Бурмов, Иван Гюзелев, Райчо Каролев и др. Те отразяват историята и съвременните прояви на училищата в Габрово, но приоритет има Априловската гимназия — люлка на новобългарското образование, която е постоянна тема на страниците на изданието. По повод 100-годишнината от откриването ѝ е подготвен и юбилеен брой (№ 37, 14 септ. 1935).

Като типичен представител на генерацията от възрожденци, които налагат и следват определен просветен идеал в България, личността на Васил Априлов и значението на делата

му за българската просвета оправдано са обект както на многобройни статии, така и на специален юбилеен брой (№ 41, 1 ноем. 1935), издаден по случай Деня на будителите. Широк отзвук намира и дискусиата, свързана с конкурсите за паметника му и журирането на проектите, в която се включва и Павел Орешков (№ 18, 5 май 1935).

Печатат се и значителен брой статии с разнообразна краеведска насоченост като „Грънчарството в Габрово” (№ 42, 14 ян. 1928) от известния керамик Георги Тишков. В тази област редовно сътрудничи кметът на града — Илия Кожухаров, чиито статии дават информация за динамиката в благоустройството, индустриалното и промишленото развитие на Габрово. С материали от историята на габровската живопис, легендите и вярванията се изявява историкът Александър П. Мартинов. Негова е и статията „Светци от Габрово, носители на националното самосъзнание” (№ 7, 2 февр. 1940), посветена на мъчениците за вярата св. Дамаскин Габровски, св. Лазар Дебелтски и св. Онуфрий Габровски, която очевидно е част от труда му „Габрово през Възраждането” (1940).

Цикълът от краеведски статии дава полезна информация не само за електрификацията и водоснабдяването на града, но и за целите, задачите и дейността на всички дружества, както и за богатия музикален, театрален и културен живот в Габрово, който има стари традиции. Стремящ се да отрази всички духовни прояви в града, вестникът е ценен исторически документ и за наситения живот в Габрово.

На страниците на вестника намират място и проявите на женското благотворително дружество „Майчина грижа”, в чиято дейност се открояват ярките личности на учителката Анастасия Тошева и на д-р Тота Венкова.

За 20 години от Известията излизат над 1 000 броя, в които са публикувани над 3 200 статии. Написани от учители, лекари, агрономи, просветни и книжовни дейци, те отразяват динамиката на културния и стопанския живот в града до средата на 40-те години на XX век. Те дават широка, богата на факти и автентична с оценките си картина и на културно-просветните процеси в Габрово, утвърдил се и като средище с активен книжовен живот, в който Габровската народна библиотека „Априлов — Палаузов” и интелигенцията, формирала се чрез нея, са имали генерираща роля.

ЕНЦИКЛОПЕДИЯ „ПЪРВА БЪЛГАРСКА РЕПУБЛИКА (1946-1991)” доц. Милен Куманов

В многовековното историческо развитие на България са познати **две форми на държавното ѝ управление - монархическа и републиканска**. Първата се установява още със създаването на първата българска държава в края на VII в. и просъществува до падането ѝ под османско иго в края на XIV в.

Идеята за република се заражда в последните години на възрожденската епоха. Най-ярък неин радетел е Апостола на свободата Васил Левски, който ратува за „**свята и чиста република**”. С неочакваната му гибел през 1873 г. тази идея заглъхва и след възобновяването на българската държава през 1878 г. като държавна форма на управление отново се налага монархическата. Това не е никак случайно, тъй като въпреки наличието на републикански режими във Франция и САЩ, тази форма е преобладаваща за повечето държави в света. Тя се налага и в съседните на България балкански държави, извоювали преди нея своята независимост от османското владичество. Макар че според приетата през 1879 г. Търновска конституция в Българското княжество е установена „конституционна” монархия, нито един от тримата му владетели не се съобразява с това положение и правят всичко възможно да се държат като абсолютни господари на страната.

Деформациите на монархическото управление предизвикват и незабавна реакция сред някои политически среди в страната и идеята за републиката отново се съживява. Тя се подема

в началото на 90-те г. на XIX в от Българската социалдемократическа партия, която е принципен противник не само на монархията, но и на самия буржоазен строй. Републикански идеи не липсват и в средите на някои от другите политически партии — БЗНС и радикалдемократите, макар те да не споделят крайните политически възгледи на социалистите за радикалното преустройство на общественopolитическия живот на страната.

Пръв опит за премахване на монархията в България е предприет по време на Войнишкото въстание 1918 г., когато д-р Райко Даскалов, един от водителите на БЗНС, със съгласието на Александър Стамболийски, прокламира т. нар. **Радомирска република**. С потушаването на въстанието е ликвидирана и републиката.

По време на Септемврийското въстание 1923 г. в редица въстанали селища на страната, макар и за по няколко дни, е установена „**работническо-селска власт**“, която на практика също е отрицание на монархията.

След политическата промяна на 9 септември 1944 г. се създава съвършено нова политическа ситуация в България. Интересното в случая е, че с предприетите радикални промени на цялостния вътрешнополитически живот монархията не е засегната. Сменен е само съставът на Регентския съвет с нови лица, които поради непълнолетието на цар **Симеон II** продължават да изпълняват правомощията на държавния глава. Макар и оцелял, монархическият институт вече е изпразнен от реално съдържание като орган на държавната власт и има повече декоративни, представителни функции.

Въпросът за премахването на монархията излиза на преден план след настъпилата рязка промяна в отношенията между СССР и другите велики сили от бившата Антихитлерова коалиция, поставила началото на **Студената война** между оформилите се два лагера — социалистическият и капиталистическият. В тази обстановка, под натиска на Москва правителството на ОФ е заставено да пристъпи към ликвидиране на монархията. XXVI Обикновено народно събрание гласува набързо закон, на основата на който в началото на септември 1946 г. е проведен специален референдум. Тъй като по това време страната се намира под надзора на Междусъюзническа контролна комисия, в която първостепенна роля играят представителите на СССР, основателно напоследък се повдига въпросът доколко този референдум е бил легитимен. За нас обаче са важни резултатите от него, а те са категорични — мнозинството от подадените гласове са против монархията.

Изхождайки от тези резултати, председателят на XXVI Обикновено народно събрание Васил Каларов прокламира на 15 септември 1946 г. България за република, а сам той заема поста председател на Временното председателство на републиката. С тези действия по същество се слага и край на формално действащата дотогава Търновска конституция.

Правните основи на **републиканското управление** се полагат от новата Конституция, изработена от VI Велико народно събрание и приета в началото на декември 1947 г. Дълги години тя е наричана димитровска по името на Георги Димитров и по примера на СССР, където действащата по онова време в него конституция от 1936 г. носи името на Й. В. Сталин.

Тази конституция просъществува до началото на 70-те г., когато е заменена с друга — също **републиканска**. Най-отличителната черта на новия основен закон е не толкова името й (живковистка — по името на Тодор Живков), колкото вмъкнатият в нея специален **член първи**, с който и де юре се закрепва **ръководната роля на БКП** в цялостния общественopolитически живот на страната. От този момент насетне и най-високият пост в държавната йерархия — председател на Държавния съвет на НРБ, е предоставен на партийния лидер.

В появилата се след 10 ноември 1989 г. публицистична литература оценките за хронологическия период (1946-1991г.) са извънредно силно политизирани. Очертават се две диаметрално противоположни гледища: едното, което **тотално отрича** този период, и другото, което макар и несъгласно с първото, не намира достатъчен кураж да му се противопостави. Повечето от историците, занимавали се дотогава с проучването на историята на България след 9 септември 1944 г. и по-специално с историята на БКП, се преквалифицират в политолози и преустановят изследванията на тази проблематика.

В така създалата се изострена политическа обстановка, която продължава и досега, всеки опит за **обективна оценка** на 45-годишния времеви отрязък е обречен на неуспех.

Като **справочно издание** настоящата енциклопедия има свършено друго предназначение — да обхване развитието на цялостния общественорполитически, икономически и духовен живот на България през разглеждания период, който определя като **ПЪРВА БЪЛГАРСКА РЕПУБЛИКА**, само във **фактологично отношение**, без каквато и да била идеологизация.

Следва да се посочи, че възприетата от нас характеристика за времето от 1946 до 1991 г. не е първа. Тя вече битува в някои появили се напоследък изследвания (например съчинението на проф. Димитър Иванов, “Първа българска република”, С., 2005).

Истината изисква да се каже, че тази формулировка още не е получила популярността, каквато действително заслужава, както в историческата ни литература, така и сред самото българско общество.

Предлаганата характеристика за периода 1946-1991 г. има неоспоримото достойнство, че ни приближава твърде много до битуващата европейска практика и особено до традицията във френската историография, където новата политическа история на Франция е подразделена на **първа, втора и следващи републики**, всяка от които е със свое конкретно историческо съдържание, но с една **обща отличителна черта** — **республиканска форма на държавно управление**, наложена след Френско-пруската война от 1870-1871 г.

Първата българска република има свои характерни черти, които я отличават както от съществуващите в различните европейски страни образци, така и от последвалата у нас **Втора българска република**, чието начало е поставено от Конституцията на България от 12 юли 1991 г.

Кои са отличителните белези на Първата българска република?

Вече се каза, че създаването ѝ става по внушение на Москва. Въпреки това, нейният облик не се покрива изцяло с държавното устройство на съветската страна. Дори и при най-добро желание на тогавашните български управници, това не е могло да стане поради наличието на съществени различия в държавнополитическия живот на СССР от този в България. Като велика сила, появила се след Октомврийската революция от 1917 г., СССР е страна не само с огромни **територия**, но и с **многомилионно население**, при това доста **разнообразно по своя етнически състав**. Това **налага** държавното устройство на СССР да бъде изградено на основата на **федеративния принцип**, който предполага наличието на **двукамарен парламент** в лицето на **Съвета на федерациите и Върховния съвет на СССР**.

В България тези институции са неприложими, както поради малкия размер на територията, така и поради етническия състав на населението ѝ, преобладаващата част от което е българското. Поради това в нея няма никаква практическа потребност нито от **федерация**, нито от **двукамарен парламент**. Затова при полагане основите на Първата българска република е възприет моделът на държавното устройство, съществуващ в други по-малки европейски социалистически държави — **парламентарна република с еднокамарен парламент**.

Изборът на Народното събрание и другите институции става с пряко и тайно гласуване на цялото население. Гласуването е задължително. От избирателни права са лишени само задържаните или намиращи се в затвора лица.

Мандатът на всеки състав на парламента е строго фиксиран и всички Народни събрания, свикани след VI Велико народно събрание, изкарват докрай 4-годишния си период. По този начин е сложен край на порочната от миналото парламентарна практика, когато повечето парламентарни състави поради една или друга причина са закривани преждевременно, преди изтичането на определения им от Търновската конституция период.

В парламентарната практика на Първата република е въведена свършено нова система — Народното събрание не заседава **ежедневно**, както това е в периода до 1946-1947 г., а се свиква на сесии периодически по за няколко дни в годината. Сесиите протичат формално и приключват с „пълно единодушие“ при приемането на предлаганите от правителството закони и други актове.

Между сесиите с парламентарните дела на държавата се занимава **Президиумът на Народното събрание**, заменен с Конституцията на НРБ от 1971 г. от **Държавния съвет на НРБ**. На мястото на съществуващата до 1971 г. институция **Бюро на Народното събрание** е възстановен познатият до 1946 г. парламентарен пост — **председател на Народното събрание**.

Народното събрание ежегодно гласува държавния бюджет на страната, но рядко изслушва отчети от различните правителства, а още по-рядко в него се отправят питання и запитвания от депутати към правителството или към някои от неговите членове.

Това което приближава Първата българска република до съветския модел е вложената в нейното име добавка „народна”, с което открито се демонстрира, че тя няма да прилича на републиките в другите европейски държави извън социалистическия лагер, квалифицирани като „буржоазни”, а ще следва примера на СССР, в държавното устройство на който е заложен конституционният принцип, че властта „произтича от народа и принадлежи на народа”. Този принцип позволява както в СССР, така и в България **една партия** да се наложи като **действителен разпоредител с властта в страната**. Поради това, въпреки наличието на парламентарните институции, и в СССР, и в НРБ контролът върху изпълнителната и съдебната власт се извършва на практика не от формално оторизираните държавни парламентарни институции, а от ръководствата на управляващите в тях комунистически партии. Тяхното действие се простира и върху законодателната власт. Затова и задачите на различните състави на Народното събрание в България са сведени по-скоро до обличане в **законодателна форма** на спусканите от конгресите на БКП след 1948 **директиви** за цялостното общественополитическо, икономическо и културно развитие на страната.

Местните органи на държавната и изпълнителната власт в лицето на областните, окръжните, околийските (до 1959 г.) и общинските съвети са поставени на пряко подчинение на местните структури на БКП — областните, окръжните, околийските, градските и общинските й комитети. На БКП са подчинени всички производствени предприятия, транспортът, съобщенията, творческите организации и т. н. Силовите ведомства — Министерството на народната отбрана и Министерството на вътрешните работи също са поставени под прекия контрол на БКП.

Ръководството на БКП направлява и външната политика на страната. Няма двустранен или многостранен договор на България, под който да не стои подписът и на партийния лидер. Практика е, особено след Априлския пленум на ЦК на БКП от 1956 г., смесените държавно-партийни или правителствено-партийни делегации да се оглавяват и ръководят от лидера на БКП.

Централно място във външната политика на Първата българска република заемат отношенията на България със СССР. Страната е поставена под пълна политическа зависимост от Москва. Обвързването на България със СССР върви не само по линията на **двустранното**, но и на **многостранното сътрудничество**. Това става чрез включването й в Съвета за икономическа взаимопомощ (1949 г.) и Варшавския договор (1955). Поради тази причина след разрива между Й. В. Сталин и Й. Б. Тито през 1948 г. страната ни е принудена също да „преустрои” на нова плоскост своите отношения със съседна Югославия. В същото време, пак под натиска на СССР, тя участва и в някои не особено популярни международни акции като потушаването на „нежната революция” в Чехословакия през 1968 г., във вътрешнополитическия живот на Полша в началото на 80-те г. и пр.

Изолирането на България от капиталистическия свят я лишава в не малка степен от възможността да се ползва от постиженията на световната наука и техника. И когато през 80-те г. е извършен известен пробив към научния и техническия пазар на ГФР и Япония, това предизвиква незабавна негативна реакция от страна на СССР.

На най-възловите постове в системата на Министерството на народната отбрана, Министерството на вътрешните работи и Министерството на външните работи са поставяни партийни функционери. По принцип всички ръководители на българските дипломатически и военни мисии зад граница са членове на БКП. Едва от началото на 70-те г. започват да се предоставят подобни постове и на представители на БЗНС, които обаче също изпълняват линията на БКП във външната политика на страната.

БКП упражнява пълен контрол и в стопанската област. Начело на стопанските ведомства, каквато впрочем е практиката и в другите министерства, за министри се поставят членове на БКП. През 70-те и 80-те години на големите стопански обекти и строежи се изпращат т. нар. „пълномощници на БКП”, които не само контролират, но и направляват дейността на

самите административни органи в тях.

Поради всичко това, както в СССР, така и у нас няма необходимост от установяване на **президентски тип република** от рода на съществуващите не само в САЩ и Франция, но дори и в някои от социалистическите страни — Чехословакия, Румъния и др. Но и в посочените социалистически държави меродавен фактор са не установените държавни парламентарни структури, а съществуващите в тях комунистически партии.

Реалната власт в България е съсредоточена в ръцете на **лидера на БКП**, независимо дали това е Георги Димитров, Васил Коларов или някой от техните наследници — Вълко Червенков и Тодор Живков. Единствен от тях само В. Червенков е подложен на критика за установяване на т. нар. „култ“ към неговата личност. Но и в този случай се следва диктата на Москва — критиката на култа към личността на Й. В. Сталин, предприет след неговата смърт от XX конгрес на КПСС.

От всички партийни лидери на ръководния пост в БКП най-дълго се задържа Т. Живков — повече от три десетилетия. Това му позволява не само да укрепи своето положение в БКП и страната, но да се превърне и в своеобразен „некоронован владетел“ до 10 ноември 1989 г., с което деформацията на републиканското управление достига своята кулминация. На най-важните постове в държавата и партията са издигнати не само двете му деца Людмила и Владимир Живкови, но и не малък брой други лица от неговата фамилия (Иван Славков, Атанас Малеев), от родния му Ботевградски край, от партизанската бригада „Чавдар“, лични приближени и др.

х х х

Първата българска република просъществува сравнително кратко време — по-малко дори на предходното **Трето българско царство** (1879-1946 г.). Първият удар ѝ е нанесен със смяната на Т. Живков от заеманите партийни и държавни постове, станала през ноември 1989 г. Колкото и изненадващ, той обаче не е от съществено значение, тъй като не засяга по същество **ръководната роля на БКП** в цялостния общественopolитически, стопански и културен живот на страната. Решаваща роля за края на **Първата република** оказва отново **външният фактор**, който е **решаващ** и за поставяне на началото на нейното съществуване през 1946 г., а именно последвалото в началото на 90-те години **разпадане на СССР и на световната социалистическа система**. Наистина, тази система успява да се запази в някои страни като Куба, Северна Корея и дори в Китай, но тяхното влияние в световен мащаб не е в състояние да предотврати промяната на общественopolитическите порядки в България.

Задачата на предлаганата енциклопедия е да покаже постиженията на нашата страната в цялостното ѝ общественopolитическо, икономическо и културно развитие през периода на нейното съществуване. Включени са статии за по-важните вътрешнополитически, стопански и културни събития и личности, както и за различните двустранни и многостранни договори.

Макар че след 1948 г. Българската православна църква е отделена от държавата, обрънато е специално внимание на нейното развитие, както и на по-видните представители от средата на висшия ѝ клир. Дадени са отделни статии и за ръководни лица на другите религиозни вероизповедания — католическото, мюсюлманското и пр.

Особено място е отделено на представителите на художествено-творческата интелекгенция, на научната и техническата мисъл, на художествената самодейност, медицината и спорта, както и на институциите, в които работят те. Положени са не малки усилия, за да бъдат обхванати и лица, пострадали заради своите политически убеждения от 1946 до 1991 г. За голямо съжаление оскъдните извори и литература не позволяват по-подробното открояване на такива лица и тяхната дейност. Същото се отнася и до различните опозиционни на ОФ-властта политически организации, действали през разглеждания период вътре и вън от страната.

Не на последно място, в енциклопедията е отделено значително внимание на българския периодичен печат (предимно централния), както и на другите средства за масово осведомяване — радиото и телевизията.

Тъй като в периода на Първата българска република България не представлява никакъв изолиран оазис или остров, а се намира в пряка връзка със заобикалящия я свят, включени са не малък брой статии и за редица важни външнополитически събития, организации и институти, както и за лица, играли важна роля в европейски и световния общественopolитически, икономически живот или са били в пряка или косвена връзка с развитието на нашата страна.

х х х

Написването на енциклопедията е извършено на базата на фактите, съдържащи се в наличната литература, справочни издания, базите данни, съхранявани в Българската телеграфна агенция, Интернет и пр. Богатият и разнообразен материал е структуриран по образец на съществуващите български и европейски справочни издания. Статиите за лица са подредени азбучно по фамилните им имена, като само монарсите и духовниците са дадени по личните им имена. За всяко лице задължително са дадени сведения за датата, месеца и годината на раждане и смърт (ако са починали). Ако не се разполага изцяло с тези данни, посочват се само месец и година, а ако няма сведения за тях, посочват се само годините на раждане и смърт. За лицата от други страни сведения се дават само за годините на раждане и смърт, без месеци и дати.

По-нататък следват фактите, отнасящи се до професията на лицата, тяхното месторождение, както и образованието, което са получили. За по-голяма краткост е посочена се само най-високата степен на завършените от тях учебни заведения, специализациите, които са имали, научните им степени и звания, както и тези, придобити за високо спортно майсторство. За поети, писатели и драматурзи се посочват и техни произведения. Същото се отнася и за представителите на науката. За артистите се дават сведения за ролите, изпълнявани от тях в театъра, както и филмите, в които са се снимали. Не са отминати и различните държавни и други награди на лицата, тъй като по този начин се получава косвена представа за тяхната значимост в общественopolитическия, икономическия и културния живот на страната.

За да се пести място, биографичните данни са твърде сбити. За по-изтъкнатите от тях се посочва и литература (предимно книги). Все със същата цел широко са използвани и съкращения на думи и изрази, като за по-важните от тях се дава отделен списък.

Както и в другите справочни издания, така и тук са налице два вида препратки — една, с курсив, което означава, че за така обозначеното лице, организация или събитие има отделна статия. Втората е с „вж”, с която се препраща към друга статия.

За голямо съжаление, поради недостиг на време енциклопедията не можа да бъде илюстрирана, какъвто бе първоначалният замисъл на авторите и каквато е практиката за подобен род издания. Но и в този вид тя може да се ползва като източник за информация от всички, които проявяват интерес към историческото развитие на България от края на Втората световна война до началото на 90-те години на миналото столетие.

ЦЕННО СПРАВОЧНО ИЗДАНИЕ*

Жак Ескенази

Преди няколко месеца излезе анотираната библиография на „Съпоставително езикознание“, която обхваща първите 34 години на списанието. Периодичното издание се наложи на читателската публика и е вече с утвърдено име не само в България, но и в редица други страни. Изданието помества статии и научни съобщения на български, руски, английски, немски, френски и испански език. Престижът му се осъществява чрез чуждото присъствие в него. Част от изтъкнатите учени-компаративисти са в Международния редакционен съвет на изданието. „Съпоставително езикознание“ се реферира в изданието на Колумбийския университет на САЩ (UCLA) Language and Language Behavior Abstracts. Останалите български езиковедски списания и периодически сборници не са удостоени с подобна чест.

Дори „Български език“, който претърпя няколко структурни промени, не се реферира в чужбина. От научно-популярно издание на Института за български език при БАН по съдържание сега то клони към теоретичните списания. „Български език“ помества статии с резюме на английски и руски език, практика, въведена от „Съпоставително езикознание“ още в първите години на съществуването му.

Най-беглия поглед показва, че класификационната схема на списанието се различава от тази на Центъра за библиографска информация при Националната библиотека „Св.св. Кирил и Методий“. Докато индекс 82 е застъпен с 41 рубрики, то езикознанието — само с 23. Анотираната библиография е застъпена с: 1) Съпоставителни изследвания; 2) Езикови контакти; 3) Теоретични въпроси на езикознанието; 4) Теория и практика на превода; 5) Дискусии, обзори и научни съобщения; 6) Из историята на световното езикознание; 7) Из историята на езикознанието в България; 8) Възрожденските граматика на българския език; 9) Българският език в чужбина; 10) 100 години Софийски университет; 11) По повод на...[реплики и дублики]; 12) Рецензии и анотации; 13) годишници; 14) хроника; 15) In memoriam; 16) библиографии. Разширената класификационна схема на рецензираното списание допълва тази на Центъра за библиографска информация на НБКМ.

Теоретичните въпроси на езикознанието са в центъра на вниманието на редица сътрудници на списанието като например на проф. Ж. Бояджиев, на доц. Г. Герджиков, един от най-даровитите изследователи на българския език, и също на проф. А. Данчев, проф. Ст. Димитрова, проф. Св. Иванчев, В. Гешев, Бр. Иванов, проф. В. Кювлиева, проф. Р. Ницолова, доц. Т. Шамрай, проф. П. Асенова и др.

Най-силната страна на списанието са контрастивните изследвания за връзките на два и повече езици по определен научен въпрос. Теорията и практиката на превода като проблем на лингвистиката и социолингвистиката са добре застъпени в изданието. Поместените за три десетилетия библиографии на видни български и чужди езиковеди са дело не само на млади научни работници, но и на изтъкнати езиковеди (пример за тях са работите на акад. Иван Дуриданов, на проф. Максим Младенов, на проф. Иван Куцаров). Рецензиите на излезли книги от чуждата компаративистика са ценни и с това си качество, че често пъти те са единственият канал за развитието на световната лингвистика като единствен източник за информация. При направената проверка някои от рецензираните издания липсват във фондовете на централните библиотеки (НБКМ, ЦУБ, БАН) и по този начин увеличават научната комуникация на езиковедите в европейски мащаб.

По повод 100-годишнината на Софийския университет своите спомени споделят чл.-кор. В. Бешевлиев, проф. К. Попов, проф. Ст. Стоянов, проф. Р. Русинов. Особен интерес предизвикват спомените на акад. П. Динеков, които правят впечатление с констатациите за студентите, на които е преподавал и с които е контактувал. С топло чувство акад. Динеков пише за рано починалия Д. Тилков — „учен и приятел”. Негови са спомените за акад. Ал. Теодоров — Балан, акад. Л. Милетич, чл. кор проф. Ив. Леков, проф. Ст. Стойков, проф. К. Мирчев, проф. Ив. Гълъбов.

Второто поколение на преподавателите на Софийския университет е представено с особено внимание. Към него спадат Йордан Иванов, Ат. Иширков, Мих Арнаудов, Ст. Младенов. Състудентите на акад. Динеков са оценени по достойнство. Боян Пенев започва научната си кариера като „разборит ” за „изтъкмяването на градивото за „Български книгопис за сто години” на доайена на университета Ал. Теодоров-Балан.

Динеков говори с възхищение за проф. Л. Милетич и за неговата любов към българския език и литература. Състудентът на П. Динеков Стойко Стойков се отличава със склонност не само към езикознанието, но и към техническите науки. С тази ориентация Стойков поставя началото на експерименталната фонетика в България. В софийската Алма матер се развива като авторитетен и солиден езиковед Кирил Мирчев. Венец на неговите творчески усилия е „ Историческа граматика на българския език”. Между своите студенти П. Динеков откроява Иван Гълъбов и Иван Дуриданов, които още на университетската скамейка се насочват към езикознанието. Макар и с големи усилия, Гълъбов завършил реална гимназия преодолява препятствията към научния път, за да стигне до европейска известност в областта на сравнителното европейско езикознание и историята на българския език. В своите ескизи акад. Динеков не забравя пословичната скромност на чл.- кор. К. Мирчев . С подобна скромност се отличава и чл.-кор. Любомир Андрейчин. В края на 40-те години на ХХ в. авторът на „Основна българска граматика” нито веднъж не бе споменавал за своята специализация в Ягелонския университет в Краков, където защитава и докторат с дисертацията „Kategorie znaczeniowe koniugacji bulgarskiej “ (1938). Да не говорим и за това, че проф. Андрейчин водеше упражненията по съвременен български език сам. Едва впоследствие тези упражнения се поеха от неговите асистенти Константин Попов и Стоян Стоянов.

Като всяко научно издание „Анотираната библиография” съдържа четири показалеца — на имената на включените автори, на имената на авторите на рецензираните книги, на езиците, съпоставени с българския език и географски показалец.

„Анотираната библиография” е своеобразно огледало за развитието на българската езиковедска наука през последните три десетилетия. Тя има своите падове и постижения, разрешени проблеми и наболели въпроси, които чакат своето дефинитивно решение.

---

* Съпоставително езикознание. Анотирана библиография. 1976-2009./ Под общата редакция на П. Асенова. София, СУ „Св. Климент Охридски”, 2009. 424 с.

УНИВЕРСАЛНО ХУМАНИТАРНО ПОЗНАНИЕ БЕЗ ЕЗИКОВИ ГРАНИЦИ
Първият триезичен речник по библиотечна и информационна дейност на XXI век във
вид на традиционна и електронна публикация
Полина Симова, E-mail: isbn@nationallibrary.bg

Трудовете на Студентското научно общество при УНИБИТ са вече утвърдено издание, което се отличава с оригиналност и задълбоченост на предлаганите изследвания, плод на съвместните усилия на студенти и преподаватели от университета, показателни за високия професионализъм и академизъм на учебния процес. Освен учебно-педагогическа, изданието има и научно-практическа, и изследователска, и познавателна информационно-комуникативна насоченост, което го прави интересно за всички, свързани с библиотечно-информационната сфера, както и за по-широк кръг читатели.

Том III на Трудовете* е особено ценен, защото съдържа монографично издание на един уникален по съдържание и визия триезичен речник по библиотечна и информационна дейност на XXI век, поднесен във вид на три семантично и графично изоморфни книги: *The English-Russian-Bulgarian Dictionary of Library and Information Terminology*, Русско-болгаро-английският словарь по библиотечной и информационной деятельности и Българо-англо-руски речник по библиотечна и информационна дейност.

Постигнатото лингвистичното триединство не е самоцелен или индивидуален акт. То е плод на многогодишна и съвместна научна дейност, осъществена от широк кръг специалисти. Принос за създаването на речника дават учени от САЩ (проф. Джон В. Ричардсън) и Русия (доц. Едуард Р. Сукиасян, Виктор В. Зверевич), както и членовете на организирани и водени от тях екипи, и от България (проф. д.п.н. Александра Куманова), студенти и докторанти от УНИБИТ (в направата на речника вземат участие общо 421 студенти), български професионалисти.

Основите са положени през 2005 г., когато се появява първият в света англо-руски речник по библиотечна и информационна дейност (*Англо-русский словарь по библиотечной и информационной деятельности = English-Russian Dictionary of Library and Information Terminology* / Сост. и рук. проекта Дж. Ричардсън (США); Под ред. Э. Р. Сукиасяна, В. В. Зверевича (Россия). — Санкт-Петербург : Профессия, 2005). През периода 2005-2009 г. речникът е включен в учебно-педагогическия процес в УНИБИТ. Студентите го превеждат и съвместно с преподавателите изучават, систематизират и коментират съдържанието му. Трудът е оформен и сверен в многобройни научно-практически консултации със специалисти от Националната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ и Централната библиотека на Българската академия на науките, както и със създателите му. През 2009 г. речникът е моделиран в триезичен модел (*The English-Russian-Bulgarian Dictionary of Library and Information Terminology*) с 2 огледални версии със специално редактиране (*Русско-болгаро-английският словарь по библиотечной и информационной деятельности и Българо-англо-руски речник по библиотечна и информационна дейност*) във вид за публикация, предназначена за учебни цели — като издание на Трудовете на СНО при УНИБИТ. Полиграфически е приключен в края на 2010 г.

В структурно отношение трилингвистичният речник е предшестван от уводни думи на отговорния редактор проф. д.п.н. Стоян Денчев: „Първият триезичен речник по библиотечна и информационна дейност на XXI век“. Следват статии от главния редактор и съставител проф. д.п.н. Александра Куманова „Когнитология на компаративистичната терминология по библиотечна и информационна дейност“ и от езиковия редактор д-р Николай Василев „Дейксис на речника“.

Томът съдържа още и: „Увод“, подготвен специално за настоящото издание от проф. Джон В. Ричардсън (май 2009 г.); „Встъпителни думи“, написани от редактора на изданието от 2005 г. за изданието от 2009 (2010) г. Виктор В. Зверевич (19 март 2009 г.); „Предисловие“ на съставителя и ръководителя на проекта на изданието от 2005 г. проф. Джон В. Ричардсън (7 октомври 2003 г.); справка за ръководителя на проекта на изданието от 2005 г. (по изданието

от 2005 г.) проф. Джон В. Ричардсън; предисловие към изданието от 2005 г., подготвено от доц. д-р Едуард Р. Сукиасян; литература по изданието от 2005 г., поднесена от доц. д-р Едуард Р. Сукиасян.

Томът включва именован показалец, както и три списъка на съкращения, срещани в трите книги на речника — съответно: на английски, руски и български език. В общото съдържание са изписани съответните заглавия на текстовете на български, английски и руски език, както и на трите книги на речника. За всяка от трите езикови версии на речника по съответната азбука са изтъкнати и буквите от азбучния ред (естествена азбучна класификация на назованите езици).

Забележителна е справочно-информационната база на изданието — тук са включени многообразни речници по библиотечна и информационна база на 20 езика.

Създаването на речника има безспорен приносен характер и е важна предпоставка да бъде осмислена библиотечно-информационната дейност в България като ментален комплекс, намиращ се в единство с универсалното хуманитарно познание без езикови граници.

На 1 ноември — във връзка с Деня на Народните будители — Студентското научно общество при УНИБИТ официално отвори своя електронна подстраница (sno.unibit.bg) в сайта на университета (unibit.bg).

Тук е въведен и е достъпен без ограничения за ползване първият триезичен речник по библиотечна и информационна дейност — дело на новата генерация архитекти на инфосферата без географски и административни граници.

* The English — Russian — Bulgarian Dictionary of Library and Information Terminology = Англо-руско-българският словарь по библиотечной и информационной деятельности = Англо-руско-български речник по библиотечна и информационна дейност / Compil.: John V. Richardson, Eduard R. Sukiasian, Victor V. Zverevich, Alexandra Kumanova ; Managing Ed.: Stoyan Denchev ; Ed.-in-Chief: Alexandra Kumanova ; Ed. Board: Robert Burger, Charles E. Gribble, Irina L. Lynden, Patricia Polansky, Bradley L. Schaffner, Yakov L. Shraiberg, Nikolaj Vasilev, Mariyana Maximova, Tsvetanka Naydenova, Svetla Boycheva, Anton Daskalov, Ruzha Simeonova, Tatyana Dermendzhieva, Diana Raleva, Boryana Nikolova ; Graph. Ed.: Nikolaj Vasilev, Boryana Nikolova, Boryana Apostolova ; Techn. Ed.: Nikolaj Vasilev, Vasilka Stefanova ; Rev.: Fred Mainhard, Nikola Kazanski, Maria Mladenova, Dimitar Christozov ; [2] The Russian — Bulgarian — English Dictionary of Library and Information Terminology = Русско-болгаро-английският словарь по библиотечной и информационной деятельности = Руско-болгаро-английски речник по библиотечна и информационна дейност / Состав.: Эдуард Р. Сукиасян, Виктор В. Зверевич, Александра Куманова, Джон В. Ричардсон ; Ответств. ред.: Стоян Денчев ; Гл. ред.: Александра Куманова ; Ред. коллегия: Роберт Бургер, Чарльз Гриббл, Ирина Л. Линден, Патриция Полански, Бредли Шаффнер, Яков Леонидович Шрайберг, Николай Василев, Марияна Максимова, Цветанка Найденова, Светла Бойчева, Антон Даскалов, Ружа Симеонова, Татьяна Дерменджиева, Диана Ралева, Боряна Николова ; Граф. ред.: Николай Василев, Боряна Николова, Боряна Апостолова ; Техн. ред.: Николай Василев, Василка Стефанова ; Рец.: Фред Майнхард, Никола Казански, Мария Младенова, Димитър Христов, Стефка Илиева ; [3] The Bulgarian — English — Russian Dictionary of Library and Information Terminology = Болгаро-англо-русският словарь по библиотечной и информационной деятельности = Българо-англо-руски речник по библиотечна и информационна дейност / Състав.: Александра Куманова, Джон В. Ричардсън, Едуард Р. Сукиасян, Виктор В. Зверевич ; Отг. ред.: Стоян Денчев ; Гл. ред.: Александра Куманова ; Ред. колегия: Роберт Бургер, Чарлз Грибъл, Ирина Л. Линден, Патриция Полански, Бредли Шафнер, Яков Леонидович Шрайберг, Николай Василев, Марияна Максимова, Цветанка Найденова, Светла Бойчева, Антон Даскалов, Ружа Симеонова, Татьяна Дерменджиева, Диана Ралева, Боряна Николова ; Граф. ред.: Николай Василев, Боряна Николова, Боряна Апостолова ; Техн. ред.: Николай Василев, Василка Стефанова ; Рец.: Фред Майнхард, Никола Казански, Мария Младенова, Димитър Христов, Стефка Илиева. — София : За буквите — О писменехъ, 2010 с. — 886 с. : с ил. — Тр. на Студентското научно общество при Унив. по библиотекознание и информ. технол. : Том III.

ИЗЛОЖБИ В ЦЕНТРАЛНАТА СГРАДА НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Лидия Чолпанова, E-mail: refer1@cl.bas.bg

Сн: Емилия Волева

Сн: Емилия Волева

На 13 декември в централната сграда на БАН беше открита изложбата „Валентин Арсениев — поет и преводач“, организирана от сдружение „Съдби и отечества“ и инициативна група. Представени са около 70 издания: преводи на класици на българската литература, писатели от втората половина на ХХ век, антология на български поети. Отделно място заемат преводите на детска литература (Елин Пелин, Емилиян Станев, Дора Габе, Ангел Каралийчев и др.), на издания за творчеството на български художници (сред авторите са Цанко Лавренов, Мара Цончева, проф. Аксиния Джурова и др.). Също така са представени учебници и помагала, чиито съавтор е Валентин Арсениев. Те са написани през периода 1938-1947 година, като общият тираж на всички издания надхвърля един милион екземпляра.

Валентин Арсениев се изявява като поет в началото на 30-те години, когато от печат излизат първите му стихотворения на руски език. Сътрудничи с вестниците „Ведрина“, „Кормило“, „Ехо“, „Нова камбана“ с преводи на български език на произведения от руски писатели и на руски език на произведения от български писатели и поети. В съавторство с Кира Пехливанова пише учебно помагало в две части за желаещите да изучават руски език. Съдейства на Сава Чукалов и Марко Марчевски при подготовката на речниците им.

След 1944 г. работи в Радио София, вестник „Свободная Болгария“, БТА, Българската кинематография и др., като дейността му е насочена към запознаване на рускоговорящия читател с литературата, историята, икономиката и културния живот в България. От този период са и учебниците по руска литература за различни класове, претърпели множество издания, два сборника с разкази и очерци, публикации във вестници и списания.

Главните творчески усилия на Валентин Арсениев обаче са насочени към благородната задача да представи пред света постиженията на българската литература, като превежда на руски език класически и съвременни творби.

Сн: Емилия Волева

Валентин Арсениев е превел множество произведения на наши писатели-класици и на автори — негови съвременници, сред които: „Повести и разкази” от Иван Вазов, „Старопланински легенди” от Йордан Йовков, „Разкази и повести” от Елин Пелин, произведения на Цани Ганчев, П. Ю. Тодоров, Александър Жендов, Антон Страшимиров, Орлин Василев; писатели от втората половина на XX век — Павел

Вежинов, Николай Хайтов, Богомил Райнов, Андрей Гуляшки, Серафим Северняк.

Специално място заемат преводите на поезия от Христо Ботев, Христо Смирненски, Никола Фурнаджиев, Пеню Пенев, Веселин Андреев, Андрей Германов, Димчо Дебелянов, Гео Милев, Никола Вапцаров, Елисавета Багряна, Дора Габе, Веселин Ханчев, Иван Пейчев, Дамян Дамянов, Божидар Божилов, както и от Валери Петров, Лиляна Стефанова, Станка Пенчева, Любомир Левчев и много други.

През 1968 г. Валентин Арсениев пише: „Преводачът е съавтор, пълномощен посланик на Негово величество Автора при Негово величество Читателя, на когото вместо акредитивни писма връчва своя превод и с когото води разговор от името на този, когото представлява.

Известната фраза „преводачът е художник” означава: той трябва да бъде в състояние да предаде колорита на епохата, по време на която се развиват събитията, да подбере най-подходящи средства за речевата характеристика на героите, да преодолее идиоматичните трудности, с други думи — да даде на своя читател превод, равноценен на оригинала, т.е. литературно произведение, носещо в себе си същия емоционален и познавателен заряд, какъвто притежава оригиналът.”

Тези думи в най-пълна степен синтезират творческото кредо на Валентин Арсениев. Всичко, което той създава, е белязано от самовзискателност и талант.

ПРЕДСТОЯЩИ ГОДИШНИНИ НА ЧЛЕНОВЕ НА БАН (1869–2012)

Стефка Хрусанова, E-mail: hrusanova.st@cl.bas.bg

100 г. от рождението на КОНСТАНТИН Н. ВЕЛИКИ (1912—13.09.1997), румънски историк и българист.
Чуждестранен член (1989).

110 г. от рождението на ЛЕОПОЛД ЕСКАНД (1902—1981), френски хидродинамик.
Чуждестранен член (1966).

75 г. от смъртта на ГРИГОРИЙ АНДРЕЕВИЧ ИЛИНСКИ (23.03.1876—1937), руски езиковед-славист.
Чуждестранен член (1930).

110 г. от рождението на ПАНАЙОТИС КАНЕЛОПУЛОС (1902—1986), гръцки юрист.
Чуждестранен член (1979).

195 г. от рождението на САВА ИЛИЕВ РАДУЛОВ (1817/1818—08.01.1887), учител, книжовник и книгоиздател.
Дописен член (1881), почетен член (1884).

170 г. от рождението на КОНСТАНТИН САТАС (1842—1914), гръцки историк.
Чуждестранен член (1884).

125 г. от рождението на СИМЕОН СТОИЛОВ (1887—1961), български математик. Работил в Румъния.
Чуждестранен член (1961).

1 януари

70 г. от рождението на **ИВАН ВАСИЛЕВ ТОМОВ** (01.01.1942), физик.
Член-кореспондент (1989).

1 януари

100 г. от рождението на **ВИКТОР МИХАЙЛОВИЧ ЧХИКВАДЗЕ**
(01.01.1912—04.04.2006), грузински юрист.
Чуждестранен член (1969).

2 януари

115 г. от рождението на **ИВАН НИКОЛОВ СТРАНСКИ** (02.01.1897—
18.06.1979), български физикохимик. От 1941 г. работи в Западен
Берлин.
Чуждестранен член (1966).

3 януари

90 г. от рождението на **БЕЛА КЕРЕСТЕШИ** (03.01.1922—15.01.2001),
унгарски лесовъд.
Чуждестранен член (1987).

3 януари

100 г. от рождението на **ЕМИЛ КОНДУРАКИ** (03.01.1912—16.08.1987),
румънски историк.
Чуждестранен член (1976).

4 януари

90 г. от рождението на **ЙОРДАН ТОДОРОВ СИМЕОНОВ** (04.01.1922—17.11.1995), строителен инженер.

Член-кореспондент (1974).

5 януари

85 г. от рождението на **ВЕСЕЛИН ИВАНОВ НИКИФОРОВ** (05.01.1927—15.12.2010), икономист, обществен деец.

Член-кореспондент (1981).

6 януари

140 г. от рождението на **ЙОРДАН ИВАНОВ НИКОЛОВ** (06.01.1872—29.07.1947), литературен историк, археолог, етнограф и фолклорист.

Действителен член (1909).

6 януари

125 г. от рождението на **ВАСИЛ ПЕТРОВ БОЛГРАДОВ СТОЯНОВ** (06.01.1887—07.04.1971), инженер-лесовъд.

Член-кореспондент (1947).

7 януари

150 г. от рождението на **ИВАН АНДРЕЕВ ГЕОРГОВ** (07.01.1862—13.08.1936), философ и психолог.

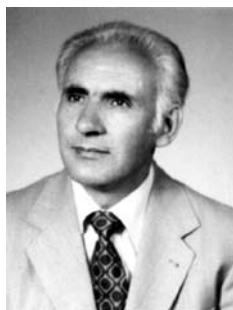
Действителен член (1902).

7 януари

165 г. от рождението на САВА ЖИВКОВ ДАЦОВ (07.01.1857—21.11.1940), стопански деец, публицист и общественик.

Действителен член (1902). Помощник-деловодител (1884) и деловодител на БКД (1885—1888). Дарител на БАН.

8 януари

90 г. от рождението на НИКОЛА ГРИГОРОВ ПОПОВ (08.01.1922), икономист.

Академик (1989).

8 януари

10 г. от смъртта на АЛЕКСАНДЪР МИХАЙЛОВИЧ ПРОХОРОВ (11.07.1916—08.01.2002), руски физик.

Чуждестранен член (1983).

8 януари

125 г. от смъртта на САВА ИЛИЕВ РАДУЛОВ (1817/1818—08.01.1887), учител, книжовник и книгоиздател.

Дописен член (1881), почетен член (1884).

10 януари

15 г. от смъртта на ВАЛЕНТИН АФАНАСИЕВИЧ КОПТЮГ (09.06.1931—10.01.1997), руски химик.

Чуждестранен член (1987).

14 януари

70 г. от рождението на **ВАСИЛ АТАНАСОВ ПОПОВ** (14.01.1942—04.06.1990), математик.

Член-кореспондент (1984).

14 януари

80 г. от рождението на **НИКОЛА КОСТАДИНОВ СТЕФАНОВ** (14.01.1932—24.10.2002), философ и науковед.

Член-кореспондент (1984).

14 януари

10 г. от смъртта на **ДИМИТЪР ЦВЕТАНОВ СТОЯНОВ** (06.10.1935—14.01.2002), физик.

Член-кореспондент (1997).

14 януари

120 г. от смъртта на **ГЕОРГИ ВЪЛКОВИЧ ЧАЛЪКОВ** (1832—14.01.1892), лекар, обществено-политически и държавен деец, дипломат.

Редовен член (1884).

15 януари

110 г. от рождението на **ПАВЕЛ ПАВЛОВИЧ ЛОБАНОВ** (15.01.1902—1984), руски икономист.

Чуждестранен член (1967).

16 януари

20 г. от смъртта на ЕКИМ СТЕФАНОВ БОНЧЕВ (16.04.1907—16.01.1992), геолог.

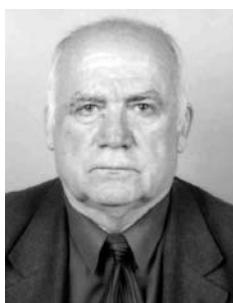
Академик (1961).

17 януари

95 г. от смъртта на АЛЕКСЕЙ СЕРГЕЕВИЧ ЕРМОЛОВ (12.11.1847—17.01.1917), руски агроном и етнограф.

Чуждестранен член (1904).

17 януари

5 г. от смъртта на МАРКО АТАНАСОВ СЕМОВ (11.07.1939—17.01.2007), писател, социограф и публицист.

Член-кореспондент (2004).

18 януари

85 г. от смъртта на СТЕФАН ХРИСТОВ ГЕШОВ (28.01.1864—18.01.1927), строителен инженер.

Дописен член (1924).

18 януари

45 г. от смъртта на ДИМИТЪР ГЕОРГИЕВ МИХАЛЧЕВ (25.12.1880—18.01.1967), философ, социолог, обществен деец, дипломат.

Действителен член (1932). Председател на БАН (1944-1947).

19 януари

120 г. от рождението на КРЪСТЮ ИВАНОВ МИЯТЕВ (19.01.1892—24.08.1966), археолог, историк на изкуството.

Редовен член (1945).

20 януари

100 г. от смъртта на ЕВГЕНИЙ ЕВСТИГНЕЕВИЧ ГОЛУБИНСКИ (12.03.1834—20.01.1912), руски богослов.

Чуждестранен член (1884).

20 януари

120 г. от рождението на ДЮЛА МОРАВЧИК (20.01.1892—10.12.1972), унгарски византолог и филолог-класик.

Чуждестранен член (1942).

22 януари

45 г. от смъртта на КСЕНОФОНТ АНДРЕЕВ ИВАНОВ (06.09.1898—22.01.1967), ветеринарен лекар.

Академик (1952).

24 януари

30 г. от смъртта на КАРОЛ БОРСУК (08.05.1905—24.01.1982), полски математик.

Чуждестранен член (1952).

24 януари

5 г. от смъртта на **СТЕФАН ХРИСТОВ ДАСКАЛОВ** (26.09.1937—24.01.2007), агроном, специалист в областта на растителната генетика. Член-кореспондент (2004).

24 януари

110 г. от смъртта на **ВАСИЛ ИВАНОВ КЪНЧОВ** (14.07.1862—24.01.1902), историк, етнограф, книжовник и обществен деец. Действителен член (1898).

27 януари

80 г. от смъртта на **ДИМИТЪР ДИМИТРОВ МИШЕВ** (10.1854—27.01.1932), книжовник, публицист и общественик. Редовен член (1884).

27 януари

110 г. от рождението на **ИЛИЕ Г. МУРГУЛЕСКУ** (27.01.1902—28.10.1991), румънски химик. Чуждестранен член (1974).

28 януари

160 г. от рождението на **ЕФРЕМ ЦВЕТКОВ КАРАНОВ** (28.01.1852—06.12.1927), книжовник, фолклорист и етнограф. Редовен член (1884).

29 януари

180 г. от рождението на НИКОЛАЙ ПАВЛОВИЧ ИГНАТИЕВ (29.01.1832—03.07.1908), руски генерал, граф (1977), държавник и дипломат, славянофил.

Чуждестранен член (1902).

30 януари

30 г. от смъртта на ВИКТОР МИХАЙЛОВИЧ ГЛУШКОВ (24.08.1923—30.01.1982), украински математик, кибернетик, специалист по електронноизчислителна техника.

Чуждестранен член (1974).

30 януари

155 г. от рождението на ЕМАНУИЛ ДИМИТРОВ ИВАНОВ (30.01.1857—25.07.1925), математик.

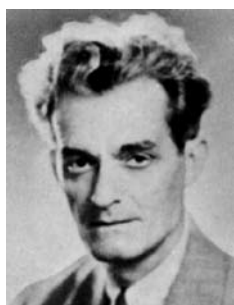
Действителен член (1900).

30 януари

25 г. от смъртта на ГЕРАСИМ ГЕОРГИЕВ МИТРОВ (07.01.1923—30.01.1987), лекар-онколог.

Член-кореспондент (1977).

31 януари

50 г. от смъртта на ЦВЕТАН ТОДОРОВ БЕЛЧЕВ (03.12.1899—31.01.1962), езиковед, етнограф.

Извънреден член (1946).

**НОВИ ПОСТЪПЛЕНИЯ ВЪВ ФОНДА НА ЦЕНТРАЛНАТА БИБЛИОТЕКА НА
БАН**

Евгения Станчева, E-mail: jeny@cl.bas.bg

АЛБАХАРИ, Давид. Най-хубавите разкази / Давид Албахари ; Подбор и предг. Михайло Пан-
тич. — Пловдив : Унив. изд. Паисий Хилендарски, 2010. — 158 с.

ISBN 9789544236120

System number [000155498]

АЛЕКСАНДРОВА, Надежда. “Аз нося вашето смирение ...” : Книга за Николай Лилив /
Надежда Александрова. — София : Нов български университет, 2009. — 367 с. : Рез. на бълг.
и англ. ез.

ISBN 9789545355530

System number [000153694]

АЛИ, Тарик. Книга за Саладин / Тарик Али ; Прев. от англ. ез. Мария Чайлд. — София : Унис-
корп, 2006. — 432 с.

ISBN 9789543300556

System number[000155476]

АНДОНОВ, Добрин. Змия на каишка / Добрин Андонов. — Шумен : Славчо Николов и сие,
2010. — 67 с.

ISBN 9789542501701

System number [000157165]

АПОСТОЛОВА, Божана. Беше ли любов : Стихотворения / Божана Апостолова ; Рис. Румен
Жеков. — [София] : Факел, 2010. — 61, [2] с.

ISBN 9789544111687

System number [000155571]

АРЕТОВ, Николай. Българската литература от епохата на Националното възраждане / Николай
Аретов. — София : Кралица Маб, 2009. — 271 с.

ISBN 9789545330995

System number [000154972]

БАДЕВ, Бойко. Епически поеми / Бойко Бадев. — Велико Търново : Праксис, 2009. — 160 с.

ISBN 9789544930158

System number [000155492]

БАРИКО, Алесандро. Тази история : Роман / Алесандро Барико ; Прев. от итал. ез. Елена
Кирова, Иво Йонков. — София : Унискорп, 2009. — 303 с.

ISBN 9789543302413

System number [000154967]

БОЖИЛОВА, Веселина. Всичко възможно / Веселина Божилова. — Пловдив : Жанет-45,
2010. — 222 с.

ISBN 9789544916091

System number [000154958]

БОЧКОВ, Пламен Георгиев. “Ние” и “другите” : Студии по етнология / Пламен Бочков. —
София : Нов български университет, [2009]. — 247 с.

ISBN 9789545355455

System number [000153700]

БУШКОВ, Александър. Завръщането на Пиранята : [Роман] / Александър Бушков ; Прев. Ива Николова. — [София] : Персей, 2008. — 479 с.

ISBN 9789549420838

System number [000154577]

БУШКОВ, Александър. Капан за Пираня : Роман / Александър Бушков ; Прев. Ива Николова. — [София] : Персей, 2008. — 351 с.

ISBN 9789549420968

System number [000154567]

БУШКОВ, Александър. Пираня сред вълци : Роман / Александър Бушков ; Прев. Ива Николова. — [София] : Персей, 2009. — 272 с.

ISBN 9789549420968

System number [000154572]

ВАЦОВ, Димитър. Опити върху властта и истината / Димитър Вацов. — София : Нов български университет, 2009. — 229 с.

ISBN 9789545355974

System number [000153387]

ВЛАДИМИРОВА, Катя Иванова. Стратегическо управление на човешките ресурси : Теория и практика / Катя Владимирова. — София : Нов български университет, 2009. — 440 с. : Библиогр. след всяка глава

ISBN 9789545355936

System number [000153729]

ВЪЛШЕБНИТЕ мигове от живота : Истински истории за съдбата, съвпаденията, смисъла и целта / Луиз Хей и приятели ; Състав. и ред. Джил Креймър ; Прев. от англ. Ирина Манушева. — София : Кибеа, 2009. — 303 с. : с ил.

ISBN 9789544744939

System number [000154714]

ГАВАЗОВА, Снежана Щерева. С вятъра : (по португалски хроники) / Снежана Гавазова. — [София] : Хрикер, [б. г.]. — 31 с.

ISBN 9789543490226

System number [000154854]

ГАСКОЙН, Бамбър. Кратка история на китайските династии / Бамбър Гаскойн ; Прев. от англ. Илия Илиев. — София : Унискорп, 2008. — 262 с. : с к. ; Азбучен показалец с. 255-262

ISBN 9789543301300

System number [000107484]

ГЕНЧЕВА, Габи. Рокля за двама : Разкази / Габи Генчева, Владо Любенов. — София : Ръжана-Ю, 2010. — 175, [1] с.

ISBN 9789549252712

System number [000154524]

ГЕОРГИЕВ, Румен Младенов. Кризата изисква системна промяна / Румен Младенов Георгиев. — София : Софттрейд, 2010. — 108 с. : с ил.

ISBN 9789543341061

System number [000155503]

ГИЛДИНЪР, Катрин. Прелъстяване : Роман / Катрин Гилдинър ; Прев. от англ. ез. Жени Кръстева. — София : Унискорп, 2009. — 504 с : Бележки с. 310 ; Библиогр. с. 323-325
ISBN 9789543302475
System number [000155486]

ГИЛПИН, Даниел. В търсене на познанието : Светът на природата / Даниел Гилпин ; Ред. Джейн Чапман и др. ; Прев. Зорница Карагеоргиева. — [София] : Рийдърс Дайджест, 2009. — 160 с. : с ил. ; Азб. показалец (с. 153-160) ; Авт. не отбелязан на загл. страница
ISBN 9789549935417
System number [000156294]

ГОГОЛ, Николай Василиевич. Мъртви души : Поема / Николай Гогол ; Прев. Димитър Подвързачов. — София : Вестникарска група България, 2009. — 239 с.
ISBN 9789549976229
System number [000156642]

ГОЛОВИНСКИ, Евгени Викторов. Научното любопитство : Епизоди от историята на природните науки и технологиите / Евгени Головински. — София : Нов български университет, 2008. — 346 с. : сн. ; Библиогр. с. 343-346
ISBN 9789545355370
System number [000153735]

ГОСПОДИНОВ, Георги. D. J. ; Апокалипсисът идва в 6 вечерта : Пиеси / Георги Господинов. — Апокалипсисът идва в 6 вечерта : [Пиеса] — Пловдив : Жанет-45, 2010. — 112 с.
ISBN 9789544915940
System number [000154881]

ГОЧЕВ, Олег. Стенописта - проблеми и предизвикателства / Олег Гочев ; Прев. Милена Кардалева, Албена Тодорова. — [София] : Национална художествена галерия, 2009. — 325 с. : с ил.
ISBN 9789549214765
System number [000156216]

ГРИГОРОВ, Григор. Комратското тефтерче / Григор Григоров. — София : ДТМ, 2010. — 63 с.
ISBN 9789549380088
System number [000154908]

ГРИМ, Вилхелм. Немски сказания : Т. 1 -2 / Братя Вилхелм и Якоб Грим ; Прев. и състав. Цочо Бояджиев. — София : Делта Ентъртеймънт ЕООД, 2010. — 330 с. — 261 с.
ISBN 9789549757347
ISBN 9789549757361
System number [000128644]
System number [000155702]

ДЕНЕВА, Вероника. Един друг живот : Роман / Вероника Денева. — Пловдив : Хермес, 2010. — 174 с.
ISBN 9789542608912
System number [000154799]

ДИМИТРОВА, Алексения. Отдел за убийства : Тайната история на секретна Служба 7, създадена през 1963 г. / Алексения Димитрова. — София : 168 часа ЕООД, 2010. — 175 с. : със сн. ; факс.
System number [000155608]

ДИМОВА, Женья. Ела и съдините : Роман / Женья Димова. — Пловдив : Жанет-45, 2009. — 172 с.
ISBN 9789544915919
System number [000155506]

ДОЙНОВ, Дойно Христосков. Хората, с които живях... / Дойно Дойнов. — София : БулФилм ;
Златен змей, 2009. — 452, [1] с.
ISBN 9789549253818
System number [000154557]

ДОКТОРОУ, Едгар Лорънс. Езерото на Гмурците : Роман / Е. Л. Доктороу ; Прев. ат англ.
Людмила Колечкова. — София : Унискорп, 2006. — 263 с.
ISBN 954330081X
ISBN 789543300815
System number [000155560]

ДЪНОВ, Петър Константинов. Здраве, сила и живот / Петър Дънов ; Състав. Светла Балто-
ва. — 2. прераб. и доп. изд. — Пловдив : Хермес, 2010. — 398 с. : с ил. +1CD-ROM ; Библиогр.
показ. с. 394-398
ISBN 9789542609018
System number [000182756]

ДЪНОВ, Петър Константинов. Раждането на Новия свят : Изкуството да твориш с мисъл /
Петър Дънов. — София : Кибя, 2009. — 376 с.
ISBN 9789544745103
System number [000157184]

ЖЕЛЯЗКОВ, Иван. Кой сме ние? - Езикът, който говорим, ни показва това или коя е истина-
та за българския народ / Иван Желязков ; Ред. Цано Цанов. — София : Българска книжница,
2009. — 55 с.
ISBN 9789543801497
System number [000123334]

ЖУРКОВ, Георги Николов. Гласът на кръвта / Георги Журков. — София : Рал Колобър, 2011. —
122, [1] с. : със сн. ; Библиогр. с. 116.
ISBN 9789549400960
System number [000155792]

ЗАД завесата на големите скандали : [Ч.] 2. — Русе : Ахат, 2009. — 302 с. : с ил.
ISBN 9789549664201
System number [000156146]

ЗЕЛИНСКИ, Ърни. Наръчник на мързеливеца за постигане на успех : Как да получим каквото
искаме, без да се убиваме от работа / Ърни Зелински ; Прев. от англ. Ирина Манушева. — Со-
фия : Кибя, 2009. — 296 с.
ISBN 9789544745189
System number [000153233]

ИВАН Славков-Батето. [Мемоари] : Т. 2. / Иван Славков ; Записал и обработил Георги Гълов. —
София : Труд, 2010. — 271 с.
ISBN 9545289678
System number [000154695]

ИВАНОВ, Христомир Николаев. Методическо ръководство за оценка на риска от поражения на мълнии : Съгласно стандарт БДС EN 62305-2 “Оценка на риска” / Христомир Николаев Иванов, Стефан Ангелов Гърков. — София : Слънце-3, 2010. — 62 с. : с табл.
ISBN 9789549199475
System number [000156472]

ИНТЕГРАЦИЯ на имигрантите : Европейски политики и национални практики : Научно изследване / Състав. и обща ред. проф. д-р Катя Владимирова. — София : Софттрейд, 2009. — 194 с. : граф. ; табл.
ISBN 9789543341009
System number [000154614]

ИСАЕВА, Елена Лвовна. Холестерол : цялата истина : Двумесечен оздравителен курс / Елена Исаева ; Прев. Татяна Ангова. — София : Бард, 2010. — 205 с. : с табл.
ISBN 9789546551207
System number [000155368]

ЙЕЙТС, Ричард. Пътят на промените / Ричард Йейтс ; Прев. Станислава Миланова. — София : Кибее, 2009. — 335 с.
ISBN 9789544745127
System number [000154735]

ЙЕЛОХИМ, Испор. Работни дела / Испор Йелохим. — [Б. м.] : [Б. изд.], [б. г.]. — 129 с.
System number [000156415]

КАЛАЙДЖИЕВ, Ангел. Търговско право : Обща част / Ангел Калайджиев. — София : Труд и право, 2010. — 288 с. : Библиогр. с. 285-287
ISBN 9789546081704
System number [000154459]

КАЛИЧ, Ричард. Чарли П : Роман / Ричард Калич ; Прев. ат англ. Михаела Михайлова. — София : Унискорп, 2006. — 181, [2] с.
ISBN 9543300844
ISBN 9789543300846
System number [000155466]

КЕРТИН, Александър Живов. Между кръста и меча : Гражданското общество и етнокултурното минало / Александър Кертин. — София : Просвета, 2010. — 135 с. : Бележки под линия
ISBN 9789540124353
System number [000155626]

КИРКЕГОР, Сьорен. Дневник на прелъстителя / Сьорен Киркегор ; Прев. Стефан Начев. — София : Вестникарска група България, 2009. — 191 с. : Бележки под линия
ISBN 9789549976403
System number [000156804]

КЛАРК, Мери Хигинс. Престъпен експеримент : [Роман] / Мери Хигинс Кларк ; Прев. Людмила Левкова. — София : Бард, 2010. — 350 с.
ISBN 9789546550828
System number [000155388]

- КЛОУ, Барбара Хенд. Кодът на майте / Барбара Хенд Клоу ; Прев. Маргарит Дамянов. — [София] : Бард, 2010. — 397 с. : с ил. ; Бележки с. 381-391 ; Библиогр. с. 392-397
ISBN 9789546550934
System number [000154722]
- КОБЕРБЪОЛ, Лине. Войната на жриците : Роман / Лине Кобербъол ; Прев. Неда Димова-Бренстрьом. — [София] : Персей, 2010. — 288 с.
ISBN 9789548308281
System number [000154977]
- КОБЕРБЪОЛ, Лине. Дъщерята на Жрицата / Лине Кобербъол ; Прев. Неда Димова. — [София] : Персей, 2006. — 213 с.
ISBN 9789549420418
System number [000154527]
- КОЛОДИ, Карло. Приключенията на Пинокио / Карло Колоди ; Прев. Весела Лулова Цалова. — София : Вестникарска група България, 2009. — 154, [5] с.
ISBN 9789549976410
System number [000156809]
- КОМЕНТАР на новия Семейен кодекс / Цанка Цанкова и др. — София : Труд и право, 2009. — 687 с.
ISBN 9789546081681
System number [000124129]
- КОНАН Дойл, Артър сър. Разкази / Артър Конан Дойл ; Прев. Димана Илиева, Тодор Вълчев. — София : Вестникарска група България, 2009. — 238, [1] с.
ISBN 9789549976397
System number [000156745]
- КОНРАН, Шърли. Лейс : [Роман] : Кн. 1-2 / Шърли Конран ; Прев. колектив. — София : Бард, 2010. — 557 с. ; — 461 с.
ISBN 9789546551054
ISBN 9789546551115
System number [000155687]
System number [000171310]
- КОНФЕРЕНЦИЯ за творчеството на Николай Хайтов ,1 София .2004 Първа конференция за творчеството на Николай Хайтов : Октомври 2004 г. / Състав. Иван Баджев, Искра Арсенова, Димитър Христов. — София : Фондация Аретй ; Народно читалище Николай Хайтов, 2006. — 238 с. : със сн.
ISBN 9549194213
ISBN 9789549194210
System number [000155804]
- КОСТЕЛЮ, Джейн. Почти женени : [Роман] / Джейн Костело ; Прев. от англ. Павлина Миткова. — Пловдив : Хермес, 2010. — 383 с.
ISBN 9789542609360
System number [000155648]
- КРАЕВ, Георг. Фолклорът като сувенир - начин на употреба в туризма / Георг Краев. — София : Нов български университет, 2009. — 214 с.
ISBN 9789545355776
System number [000123153]

КРЪСТЕВА, Невяна Стефанова. Международен бизнес : Теории, термини, тестове [Кръстева, Невяна] / Невяна Кръстева. — Ботевград : Международно висше бизнес училище (МВБУ), 2008. — 315 с.

ISBN 9789549432268

System number [000156199]

ЛАЛОВ, Цветан. Сбогуване : Стихове / Цветан Лалов ; Худож. Димитър Донеv. — София : Рал Колобър, 2010. — 39 с. : с ил.

ISBN 9789549400946

System number [000155638]

ЛЕВОЙ, Боб. 201 тайни за високорезултатна дентална практика / Боб Левой ; Прев. Любен Горанов ; Под ред. на Веселина Филипова. — София : Брос М ООД, 2010. — 322 с.

ISBN 9789549232653

System number [000155120]

ЛЕРМАН, Филип. Какво значи да си татко : Как истинският мъж става истински баща / Филип Лерман ; Прев. от англ. Ирина Манушева. — София : Кибеа, 2009. — 207 с.

ISBN 9789544745080

System number [000154748]

ЛУЖКОВ, Юрий Михайлович. Русия 2050 в системата на глобалния капитализъм : За нашите задачи в съвременния свят / Юрий Михайлович Лужков ; Прев. от рус. ез. — София : Форум България-Русия, 2007. — 96 с.

ISBN 9789549422122

System number [000102769]

МАЙЕР, Мира. Политическа география на Близкия Изток / Мира Майер ; Ред. Антоний Тодоров. — София : Нов български университет, 2009. — 208 с. : к. ; сн. ; табл. ; Библиогр. с. 179-185

ISBN 9789545355479

System number [000153738]

МАКТАГАРТ, Лин. Експериментът с намерението : Използвай мислите си, за да промениш света / Лин Мактагарт ; Прев. Асен Георгиев. — София : Бард, 2009. — 399 с. : Бележки с. 352. ; Библиогр. с. 353-399

ISBN 9789546550798

System number [000155769]

МАНГАЛАКОВА, Тая. Нашенци в Македония : Сред торбешите в Македония и Самуиловите българи в Гърция и Албания / Тая Мангалакова. — София : Ифо Дизайн ООД, 2010. — 160 с. : с ил.

ISBN 9789544510299

System number [000155505]

МАНКЕЛ, Хенинг. Петата жена : Евротрилър / Хенинг Манкел. Прев. от шведски Меглена Боденска. — София : Унискорп, 2009. — 606, [1] с.

ISBN 9789543302284

System number [000155487]

МАНЛИЕВ, Георги. Микроикономика : [Курс лекции] / Георги Манлиев. — Ботевград : Международно висше бизнес училище (МВБУ), 2008. — 527 с. : таб., фиг. ; Справочник на понятията с. 509-526

ISBN 9789549432251

System number [000153788]

- МАЦУРА, Владимир. Информаторът : [Роман] / Владимир Мацура ; Прев. от чешки Маргарита Симеонова. — [София] : Стигмати, 2010. — 286 с.
ISBN 9789543360970
System number [000154769]
- МАЦУРА, Владимир. Комендантът : [Роман] / Владимир Мацура ; Прев. от чешки Маргарита Симеонова. — [София] : Стигмати, 2010. — 230 с.
ISBN 9789543360963
System number [000154775]
- МИЛАНОВ, Иван Господинов. Болки в гърба : [Монография] / Иван Миланов. — 2. прераб. и доп. изд. — София : Медицина и физкултура, 2010. — 179 с. : с ил. ; Библиогр. с. 157-179
ISBN 9789544202828
System number [000155726]
- МИНАЕВ, Сергей. Media sapiens : Битката за третия мандат / Сергей Минаев ; Прев. Ива Николова. — [София] : Персей, 2007. — 311 с.
ISBN 9789549420623
System number [000154686]
- МИТОВА, Маргарита. Методика на практическото обучение на специалистите по здравни грижи / Маргарита Митова, Силвия Младенова. — София : Артик 2001, 2008. — 144 с. : фиг. ; табл.
ISBN 9789549365238
System number [000153284]
- НАДЛЪР, Стивън. Най-добрият от всички възможни светове : Един разказ за философите, за Бога и за злото / Стивън Надлър ; Прев. от англ. Ирина Манушева. — София : Кибеа, 2009. — 240 с. : ил. ; к. ; портр. ; Библиогр. с. 212-215
ISBN 9789544745141
System number [000153313]
- НАЙМУШИН, Борис. За превода и Библията : Тенденции и подходи в съвременни англоезични преводи на Светото писание / Борис Наймушин ; Прев. — София : Нов български университет, 2009. — 198 с. : Резюме на англ. ез. с. 193-198 ; Библиогр. с. 169-192
ISBN 9789545355509
System number [000153259]
- НАРОДНА библиотека "П. Р. Славейков" - Велико Търново. Култура и памет : 120 години от създаването на Народна библиотека "Петко Р. Славейков" - Велико Търново / Състав. Иван Александров ; Ред. Живка Радева. — Велико Търново : Народна библиотека П. Р. Славейков, 2010. — 83 с. : с ил.
ISBN 9789549200263
System number [000155196]
- НЕНКОВ, Валери. Финансов анализ на фирмата / Валери Ненков, Ангел Ангелов. — Ботевград : Международно висше бизнес училище (МВБУ), 2009.— 176 с. : фиг.
ISBN 9789549432367
System number [000154470]
- НЕШЕВА-КЪОСЕВА, Нинел Иванова. Икономически теории : Еволюция на икономическия анализ в Западната цивилизация / Нинел Иванова Нешева-Къосева. — София : Нов български университет, [2009]. — 436 с. : с ил. ; фиг. ; табл. ; Библиогр. с. 434-436
ISBN 9789545355943
System number [000153710]

НОЛАС, Димитрис. Не вземай със себе си нищо : Разкази / Димитрис Нолас ; Прев. от гръцки Яна Букова. — [София] : Стигмати, 2010. — 101, [1] с.
ISBN 9789543361045
System number [000154866]

ОРСТЕД, Петер. Нерон / Петер Орстед ; Прев. Неда Димова. — София : Персей, 2007. — 527 с. : с ил.
ISBN 9789549420609
System number [000154532]

ПЕТКОВ, Желязко. Спомени за бъдещето : Творчество / Желязко Петков. — София : Артиздат - 5, 2010. — 167 с. : със сн.
ISBN 9789548797092
System number [000155023]

ПОЛИНЯК, Франсоа дьо. Раждането на гръцкия град : Култове, пространство и общество VIII-VII век пр. Хр. / Франсоа дьо Полиняк ; Прев. от фр. ез. Весела Атанасова ; Ред. Георги Гочев, Владимир Маринов. — София : Нов български университет, 2009. — 294 с. : Библиогр. с. 254-294
ISBN 9789545355721
System number [000153701]

ПРАНГЕ, Петер. Последният харем : Роман / Петер Пранге ; Прев. от нем. ез. Ваня Пенева. — София : Унискорп, 2008. — 458, [3] с.
ISBN 9789543301607
System number [000155316]

ПРЕВОДЪТ - лица и маски : Портрети на български преводачи : Кн. 2. София : Панорама, 2010. — 318 с. : с портр.
ISBN 9789549655407
System number [000168236]

ПРЕХОДИ и граници : Сб. с докл. от XV годишна научна конф. на Факултета по славянски филологии на Софийския университет "Св. Кл. Охридски" (18-19 май 2009) / Състав. проф. дфн Панайот Карагъзов, доц. дфн Юлияна Стоянова. — София : Унив. изд. Св. Климент Охридски ; Представителство на Европейската комисия в България, 2009. — 571 с.
ISBN 9789540729978
ISBN 9789549207729
System number [000140062]

ПРИМАКОВ, Евгений Максимович. Близкият Изток на сцената и зад кулисите : (втората половина на XX - началото на XXÿ в.) / Евгений Примаков ; Отг. ред. Светлана Шаренкова ; Прев. Марица Панова. — София : Форум България-Русия, 2007. — 431 с. : със сн.
ISBN 9789549422115
System number [000155478]

ПРОБЛЕМИ и перспективи в развитието на съвременните промишлени изкуства : Доклади [от научна конф.] / Състав. Незабравка Иванова [и др.]. — София : ЛИК, 2007. — 175 с. : Библиогр. след докл.
ISBN 9789546077530
System number [000154937]

ПРОБЛЕМИ на изящните и приложните изкуства : Сб. материали от докторантски конф. 2004 - 2006 в НХА, София / Състав. Незабравка Иванова [и др.]. — София : ЛИК, 2007. — 279 с. : Бележки под линия ; Библиогр. след някои докл.

ISBN 9789546077509

System number [000154921]

ПЪРЛМАН, Синди. Тайни за родители от звездни майки и бащи / Интервюта: Синди Пърлман ; Ред. Джил Крамър ; Прев. Станислава Миланова. — София : ЛИК, 2010. — 247 с.

ISBN 9789546077950

System number [000155097]

РАВНОСМЕТКАТА : 20 години Синдикат на българските учители / Състав. Миролюба Ячкова. — София : Синдикат на българските учители, 2010. — 280 с. : цв. сн.

ISBN 9789549924053

System number [000153241]

РАДЕВ, Димитър. Нормативната структура на правото / Димитър Радев. — София : ЛИК, 2008. — 232 с.

ISBN 9789546077752

System number [000153197]

РИЧИ, Нино. Къде отиде тя : Роман / Нино Ричи ; Прев. Стамен Стойчев. — [София] : Персей, 2009. — 319 с.

ISBN 9789548308083

System number [000154633]

РОБИНСЪН, Кен. Елементът : Как всичко се променя, когато откриете страстта си / Кен Робинсън, Лу Ароника ; Прев. Десислава Бошнакова. — [София] : РОЙ Комюникейшън, 2010. — 266 с. : с ил. ; Бележки (с. 255-260)

ISBN 9789549335163

System number [000155033]

РОКАНОВ, Борис. Шейсет и четири хиляди деветстотин дващайсет и осем : Роман : Кн. 1. Демони / Борис Роканов. — Пловдив : Жанет-45, 2009. — 214, [6] с.

ISBN 9789544915933

System number [000155758]

РУСИНОВА, Марияна. Полет с вяра : Стихове / Марияна Русинова ; Ил. Марияна Русинова. — София : Печат Манта Принт, 2010. — 46 с. : с ил.

ISBN 9789549723083

System number [000154612]

РЪДЪРФОРД, Алекс. Империята на Моголите : Завоеватели от Север / Алекс Ръдърфорд ; Прев. Роза Григорова. — София : Бард, 2010. — 430 с.

ISBN 9789546550958

System number [000155893]

СИЛВА, Хосе. Ефективна сетивна проекция за всеки ден : Как със силата на мисълта да постигнем успех в живота / Хосе Силва младши, Ед Бернд младши ; Прев. от англ. Ирина Манушева. — София : Кибеа, 2009. — 331 с.

ISBN 9789544745073

System number 000155172]

СКОТ, Дейвид Миърман. Новите правила в маркетинга и в ПР : Как да използваме нюзри-лийзите, блогите, подкастите, вирусния маркетинг и онлайн медиите, за да достигнем до купувачите директно / Дейвид Миърман Скот ; Прев. Десислава Бошнакова и др. — София : ROI communication, 2009. — 288 с.

ISBN 9789549335149

System number [000154668]

СОФИЯ. Европейска дестинация = Sofia. European destination / Георги-Момчил Попов [и др.] ; Гл. ред. Димитър Кирекчиев ; Сн. Александър Рашев [и др.]. — [2. изд.] — София : Дакер, [2010]. — 256 с. : с ил.

ISBN 9789546060235

System number [000155214]

СПАНГЛЪР, Дона. Как да хванеш богаташ : Принципите на принцесата / Дона Спангльр ; Прев. Станислава Миланова. — София : ЛИК, 2009. — 262 с.

ISBN 9789546077905

System number [000155490]

СТИЙЛ, Даниел. Опасни мъже : [Роман] / Даниел Стийл ; Прев. Диана Кутева, Стамен Стойчев. — София : Бард, 2009. — 366 с.

ISBN 9789546550514

System number [000155362]

СТОЕВ, Венцислав. Клинична комуникация / Д-р Венцислав Стоев ; Под. ред. на доц. Павлина Петкова. — София : Софттрейд, 2010. — 199 с. : с ил. ; табл. ; Библиогр. с. 172-175

ISBN 9789543341085

System number [000153245]

СТОЯНОВ, Захари. Записки по българските въстания : Т. 1-2. / Захари Стоянов. — София : Вестникарска група България, 2009. — 478 с. — 447 с

ISBN 9789549976243

ISBN 9789549976250

System number [000156655]

System number [000156652]

СТОЯНОВ, Росен К. Конфликтен дискурс, масмедии и политика / Росен К. Стоянов. — [София] : Нов български университет, 2009. — 167 с. : табл. + прил.

ISBN 9789545355783

System number [000153209]

СТРАТЪРН, Пол. Медичите : Кръстниците на Ренесанса / Пол Стратърн ; Прев. Стефан Аврамов. — [София] : Персей, 2007. — 479 с. + цв. ил.

ISBN 9789549420463

System number [000153174]

ТАРКОВСКИ, Арсений Александрович. Самосъзнаваща душа : Избрани стихове и проза / Арсений Ал. Тарковски ; Подбор и прев. от рус. ез. Владимир Морзоханов. — София : Ерго, 2010. — 512 с. : цв. ил. + 1 портр.

ISBN 9789549227970

System number [000153190]

- ТОДЕВ, Дельо. Назад във времето / Дельо Тодев Георгиев, Никола Дельов Тодев ; Подб. и ред. свещ. Неделчо Тодев. — София : Печат ПАЛ, 2010. — 240 с. : с портр.
System number[000155601]
- ТОДОРОВА, Мария Н. България, Балканите, светът : Идеи, процеси, събития : [Сб.] / Мария Николаева Тодорова ; Прев. от англ. ез. Димана Илиева, Ваня Пенева, Мария Георгиева, Светла Христова ; Предг. Александър Кьосев. — София : Просвета, 2010. — 459 с. : с ил. ; табл
ISBN 9789540122649
System number [000153174]
- ТОНЧЕВ, Цветан. Планиране и развитие на туризма / Цветан Тончев и Соня Милева. — 2. прераб. изд. — Ботевград : Международно висше бизнес училище (МВБУ), 2010. — 256 с. : табл.
ISBN 9789549432398
System number[000154468]
- ТОНЧЕВ, Цветан. Терминологичен речник по управление на туризма / Цветан Тончев и Михаил Михайлов. — Ботевград : Международно висше бизнес училище (МВБУ), 2010. — 151 с.
ISBN 9789549432381
System number [000154463]
- УАЙЛД, Оскар. De Profundis : Глас от бездната ; Душата на човек при социализма / Оскар Уайлд ; Прев. Емил Минчев. — Душата на човек при социализма [София] : Персей, 2009. — 208 с. + 1 портр.
ISBN 9789548308335
System number [000153204]
- УЕЛБЕК, Мишел. Елементарните частици : Роман / Мишел Уелбек ; Прев. от фр. Красимир Петров. — София : Факел Експрес, 2010. — 364 с.
ISBN 9789549772715
System number [000154548]
- ХАДЖИКИНОВА, Мима Вакрилова. Добавки в хранително-вкусовите продукти : [Учебник] / Мима Хаджикинова, Димитър Хаджикинов, Елена Пьотровска. — Пловдив : Акад. изд. на УХТ - Пловдив, 2007. — 277 с. : с табл. ; Библиогр. с. 276-277
ISBN 9789542400677
System number [000155006]
- ХАЙТОВ, Николай Александров. Бележки по тефтерчето на Васил Левски / Николай Хайтов ; Състав. Александър Хайтов ; Ред. Жени Божилова. — София : Артик 2001, 2007. — 145, [2] с. : с факс.
ISBN 9789549365214
System number [000154945]
- ХАТАУЕЙ, Дейвид. Чех-Мат : Затворник за Христа / Дейвид Хатауей ; Прев. от англ. Росен Манолов ; Ред. Елица Тодорова. — София : ЛИК, 2007. — 173 с.
ISBN 9789546077578
System number [000154619]
- ХРИСТОВА, Боряна Владимирова. Етрополската калиграфско-художествена школа от XVII век : [Каталог от изложба] / Боряна Христова, Елисавета Мусакова ; Фотогр. Иван Добромиров. — София : Борина, 2010. — 95, [1] с. : с факс.
ISBN 9789545002298
System number [000154989]

ЦВЕТКОВА, Люба Дражева. Новата информационна среда и книгоиздателските процеси - въздействие, промени, последици / Люба Цветкова. — София : Софттрейд, [2009]. — 120 с. : Библиогр. и изт. с. 107-120
ISBN 9789543340903
System number [000153781]

ЦОНЧЕВ, Радослав. Финансови изчисления / Проф. д-р Радослав Цончев. — София : Нов български университет, 2009. — 173 с. : Библиогр. с. 173
ISBN9789545355493
System number [000153725]

ЧОА Кок Сюи. Лечение с прана за напреднали : Най-развитата система за енергийно лечение с цветна пранична енергия / Мастър Чоа Кок Сюи ; Прев. от англ. Николай Вълков. — София : Кибса, 2009. — 549 с. : с ил.
ISBN 9789544744946
System number [000155164]

ЮДЕНИЧ, Марина. Дан за ангелите : [Роман] / Марина Юденич ; Прев. Ива Николова. — [София] : Персей, 2007. — 351 с.
ISBN 9789549420500
System number [000154638]

ЮДЕНИЧ, Марина. “Титаник” отново плава : Роман / Марина Юденич ; Прев. Ива Николова. — [София] : Персей, 2008. — 301 с.
ISBN 9789549420807
System number [000154631]

MARINOVA, Lilia. Merci Soleil! / Lilia Marinova. — Sofia : Chriker ; [Videlina], [s. a.]. — 51, [3] p. : ill.
ISBN 9789543490080
System number [000155091]